T073 BL III (123) Các Loại Thuốc-Nêu Dẫn Thuốc-Luật Tứ Phần

Tạng Luật (Linh Sơn Pháp Bảo)

PHAÀN 3: NEÂU DAÃN CAÙC VIEÄC: THOÏ GIÔÙI, THUYEÁT GIÔÙI, AN CÖ, TÖÏ TÖÙ, DA THUOÄC, Y, THUOÁC V.V...

Chöông VII: THUOÁC

1. Caùc loaïi thuoác Baáy giôø, taïi nöôùc Ba-la-naïi, coù naêm Tyø-kheo ñeán choã Ñöùc Theá Toân ñaûnh leã saùt chaân, roài ñöùng lui qua moät beân, baïch Phaät: - Baïch Ñaïi ñöùc, neân aên thöùc aên naøo? Ñöùc Phaät daïy: - Cho pheùp aên thöùc aên do khaát thöïc ñöôïc, goàm coù naêm loaïi thöùc aên. l594

Baáy giôø, coù Tyø-kheo khaát thöïc nhaän ñöôïc côm. Phaät daïy: - Cho pheùp aên. Nhaän ñöôïc caùc thöùc aên baèng côm, nhö côm gaïo luùa taùm, côm ñaïi maïch, côm gaïo mì,l595 côm luùa teû, côm caâu-baït-ñaït-la.l596 Phaät daïy: - Cho pheùp aên côm nhö vaäy. Nhaän ñöôïc löông khoâ,l597 Ñöùc Phaät cho pheùp aên caùc loaïi thuoäc löông khoâ. Nhaän ñöôïc côm khoâ, Ñöùc Phaät cho pheùp aên caùc loaïi côm khoâ. Nhaän ñöôïc caù, Ñöùc Phaät cho pheùp aên caùc loaïi caù. Nhaän ñöôïc thòt, Ñöùc Phaät cho pheùp aên caùc loaïi thòt. Nhaän ñöôïc canh, Ñöùc Phaät cho pheùp aên caùc loaïi canh. Nhaän ñöôïc tu-boä,l598 Ñöùc Phaät cho pheùp aên. Nhaän ñöôïc söõa, Ñöùc Phaät cho pheùp duøng caùc loaïi söõa. Nhaän ñöôïc laïc, Ñöùc Phaät cho pheùp aên caùc loaïi laïc. Nhaän ñöôïc söõa ñoâng,l599 Ñöùc Phaät cho

l594. Ñaây chæ naêm loaïi chaùnh thöïc, hoaëc aâm laø boà-xaø-ni, Pali: bhojana, chæ thöùc aên meàm. Xem Phaàn i, Ch.iv, ñieàu >5 & cht. l80, 20l, 202. l595. Ñaây chæ naêm loaïi chaùnh thöïc, hoaëc aâm laø boà-xaø-ni, Pali: bhojana, chæ thöùc aên meàm. Xem Phaàn i, Ch.iv, ñieàu >5 & cht. l80, 20l, 202. l596. Caâu-baït-ñaït-la . l597. Khöùu . Pali: Kummāsa (Skt. kulmāsa) chaùo chua. Xem Haønh söï sao (T40nl804 tr.ll7c27). l598. Tu-boä . Pali (Skt.): sūpa, nöôùc thòt; suùp thòt. l599. Laïc . Pali (Skt.): dadhi, vaùng söõa, söõa ñoâng, söõa ñaëc.

uoáng caùc loaïi nöôùc söõa ñoângl600. Nhaän ñöôïc kieát-la,l60l Ñöùc Phaät cho pheùp duøng. Nhaän ñöôïc man-naâu,l602 Ñöùc Phaät cho pheùp duøng caùc loaïi man-naâu. Nhaän ñöôïc rau, Ñöùc Phaät cho aên caùc loaïi rau. Nhaän ñöôïc thöùc aên khö-xaø-ni,l60> Ñöùc Phaät cho pheùp aên caùc thöùc aên khö-xaø-ni. Khö-xaø- ni goàm coù reã, coïng, laù, boâng vaø traùi, cuõng nhö daàu meø, ñöôøng mía,l604 caùc thöùc aên baèng chöng naáu. Khi Ñöùc Theá Toân ôû taïi nöôùc Ba-la-naïi, baáy giôø coù naêm Tyø-kheo töø choã ngoài ñöùng daäy ñeán tröôùc Ñöùc Phaät, ñaûnh leã saùt chaân Ngaøi roài ñöùng lui qua moät beân, baïch Phaät: - Neân uoáng thöù thuoác naøo? Ñöùc Phaät daïy: - Cho uoáng thöù thuoác huû laïn.l605 Tyø-kheo beänh naøo coù nhaân duyeân thì ñöôïc pheùp duøng loaïi thuoác suoát ñôøi. l. Baáy giôø, Ñöùc Theá Toân ñang naèm treân voõng, coù Tyø-kheo beänh, theo lôøi daïy cuûa thaày thuoác, duøng traùi ha-leâ-laëcl606. Ñöùc Phaät daïy: - Cho pheùp Tyø-kheo beänh, coù

nhaân duyeân suoát ñôøi ñöôïc duøng traùi ha-leâ-laëc. 2. Phaät ôû taïi nöôùc Xaù-veä. Baáy giôø coù Tyø-kheo bò chöùng thoáng phong,l607 thaày thuoác baûo duøng nöôùc traáp luùa maïch chua. Phaät cho pheùp duøng. Tyø-kheo khoâng bieát laøm caùch naøo. Ñöùc Phaät daïy: Baûo tònh nhaân röûa saïch ñoà ñöïng, ñem luùa maïch ngaâm cho naùt, roài loïc laáy nöôùc traáp maø uoáng. Neáu nöôùc luùa maïch bò hoâi thì ñaäy laïi. Coù caën thì cho pheùp duøng ñoà loïc. Tyø-kheo khoâng bieát laøm caùi loïc theá naøo. Ñöùc Phaät daïy: Cho pheùp duøng caùc loaïi nhö ñoàng, goã, hay tre laøm ñoà ñeå loïc, nhö ñaõy loïc nöôùc, coù ba goùc, hoaëc lôùn hoaëc nhoû. Neáu trong luùa maïch bò khoâ thì baûo tònh nhaân cho theâm nöôùc vaøo. Baáy giôø, Tyø-kheo beänh uoáng nöôùc luùa maïch ngaâm tröôùc maët moïi ngöôøi, khieán caùc Tyø-kheo thaáy vaäy ñeàu nhôøm gôùm. Phaät daïy: l600. Laïc töông . Pali (Skt.): dadhi-mandaka, nöôùc söõa chua; söõa chua chaét phaàn ñoâng, phaàn loûng coøn laïi goïi laø laïc töông hay laïc thuyû; toan nhuû chi. l60l. Kieát-la . Pali: Khīra, söõa töôi. Söõa chæ chung. l602. Man-naâu (/). Pali (Skt.): manda, vaùng cuûa caùc loaïi nguõ coác ñun soâi; phaàn tinh chaát, thöôïng vò, ñeà hoà. l60>. Khö-xaø-ni . Pali (Skt.): Khādaniya, thöùc aên caàn phaûi caén; thöùc aên cöùng; ñaïm thöïc, ngaïnh thöïc. l604. Thaïch maät . Pali (Skt.) phānita, maät mía, ñöôøng mía; ñöôøng theû hay ñöôøng caùt thoâ. l605. Huû laïn döôïc . Pali: pūti-mutta (Skt. pūti-mukta-bhainajya), cuõng dòch laø traàn khí döôïc. PTS ñònh nghóa: nöôùc tieåu cuûa gia suùc ñöôïc duøng laøm thuoác. l606. Ha-leâ-laëc . Pali (Skt.): harītaka, harītakī, moät loaïi traùi chua, teân khoa hoïc Myroba- lan vaøng, duøng ñeå nhuoäm maøu vaøng hay ñeå xoå. l607. Hoaïn phong . Skt. vāyvādhika, chöùng thoáng phong, bònh guùt.

- Tröôùc nhieàu ngöôøi khoâng ñöôïc uoáng nhö vaäy. Neân uoáng choã v aéng. Baáy giôø taát caû Taêng ñeàu caàn noù. Ñöùc Phaät daïy: - Taát caû Taêng coù theå uoáng chung. Khi caùc Tyø-kheo moãi ngöôøi duøng ñoà ñöïng rieâng ñeå uoáng, neân nhöõng ñoà ñöïng ñoù coù muøi hoâi xoâng khaép nôi. Ñöùc Phaät daïy: - Khoâng ñöôïc chöùa rieâng maø neân duøng moät caùi roài chuyeàn nhau uoáng chung. Coù Tyø-kheo uoáng roài khoâng röûa cheùn, ñöa cho Tyø-kheo khaùc. Ñöùc Phaät daïy: - Khoâng ñöôïc nhö vaäy. Neân röûa roài môùi ñöa cho ngöôøi khaùc. >. Phaät ôû taïi nöôùc Xaù-veä. Coù Tyø-kheo bò thoå taû. Tyø-kheo naáu chaùo, phuùt choác ñaõ quaù ngoï. Ñöùc Phaät daïy: - Cho pheùp, neáu laø luùa maïch nguyeân haït; hay baèng luùa teû nguyeân haït. Naáu cho chín, khoâng ñeå cho vôõ haït; roài loïc laáy nöôùc uoáng. Baáy giôø, coù Tyø-kheo beänh, thaày thuoác baûo duøng beä-heâ-laëc,l608 Ñöùc Phaät cho pheùp duøng. Thaày thuoác baûo duøng a-ma-laëc,l609 Ñöùc Phaät cho pheùp duøng. Neáu coù Tyø-kheo vì nhaân duyeân beänh thì coù theå duøng suoát ñôøi. 4. Baáy giôø, coù Tyø-kheo beänh, thaày thuoác baûo duøng toâ-la,l6l0 Ñöùc Phaät cho pheùp duøng. Tyø-kheo coù nhaân duyeân beänh thì ñöôïc pheùp duøng troïn ñôøi. Baáy giôø, Tyø-kheo beänh, thaày thuoác baûo duøng thuoác traùi caây,l6ll Ñöùc Phaät cho pheùp duøng. Neáu khoâng phaûi laø thöùc aên thöôøng thì Tyø-kheo coù nhaân duyeân beänh ñöôïc pheùp duøng troïn ñôøi. Baáy giôø, coù Tyø-kheo beänh, caàn naêm loaïi thuoác reã lôùn.l6l2 Ñöùc Phaät daïy: cho pheùp duøng. Caàn

naêm loaïi thuoác reã nhoû,l6l> Ñöùc Phaät cho pheùp duøng. Tyø-kheo vì nhaân duyeân coù beänh ñöôïc uoáng troïn ñôøi. Baáy giôø, coù Tyø-kheo beänh, thaày thuoác baûo uoáng thuoác chaát-ña- lal6l4. Ñöùc Phaät daïy: - Tyø-kheo coù nhaân duyeân beänh troïn ñôøi ñöôïc duøng.

l608. Beä-heâ-laëc . Pali (Skt.): vibhītaka, quaû xuyeân luyeän , duøng laøm thuoác. l609. A-ma-laëc . Pali: amba (Skt. āmra), quaû xoaøi. l6l0. Toâ (?)-la (-+)]. Có lẽ Pali (Vin.i. 20l): sulasī, caây huùng queá. l6ll. Quaû döôïc . l6l2. Ñaïi nguõ chuûng caên döôïc . l6l>. Tieåu nguõ chuûng caên döôïc . l6l4. Chaát-ña-la döôïc .

Baáy giôø, coù Tyø-kheo beänh, thaày thuoác baûo uoáng thuoác keá-sa.l6l5 Ñöùc Phaät daïy: Tyø-kheo coù nhaân duyeân beänh ñöôïc duøng troïn ñôøi. Keá-sa goàm caû reã, coïng, laù, hoa vaø traùi cuûa keá-sa. Baáy giôø, coù Tyø-kheo beänh, thaày thuoác baûo duøng sa-leâ-sa-baø.l6l6 Ñöùc Phaät daïy: Tyø-kheo beänh cho pheùp duøng sa-leâ-sa-baø, goàm caû reã, coïng, laù, hoa, quaû. Neáu cöùng thì nghieàn cho nhoû. Thöùc-cöøl6l7 cuõng nhö vaäy, ñeá-thoál6l8 cuõng nhö vaäy. Baáy giôø, coù Tyø-kheo beänh, thaày thuoác baûo uoáng caây laù loátl6l9 vaø hoät tieâu, Phaät daïy: - Tyø-kheo coù nhaân duyeân beänh cho pheùp duøng troïn ñôøi. 5. Baáy giôø, coù Tyø-kheo beänh, caàn caùc thöù thuoác boät mònl620 ñeå taém röûa, Ñöùc Phaät cho pheùp duøng caùc thöù thuoác boät mòn nhö boät caây hoà ñoàng, boät caây tai ngöïa,l62l boät caây xaù-ma-la,l622 hoaëc töï mình chaø xaùt hay thay nhau chaø xaùt. Khi caàn chaøy vaø coái, Ñöùc Phaät cho pheùp chöùa duøng. Caàn nia, saøng, choåi ñeå queùt Ñöùc Phaät cho pheùp chöùa duøng. Baáy giôø. Caùc Tyø-kheo e ngaïi khoâng daùm laáy höông boät boû vaøo thuoác boät ñeå xoa, Ñöùc Phaät cho pheùp chöùa duøng. Khi thuoác boät khoâng coù ñoà ñöïng, Ñöùc Phaät cho pheùp duøng bình ñeå ñöïng. Neáu buïi ñaát vaøo, Phaät cho pheùp duøng naép ñaäy laïi. Muoán caàn baûo ñaûm, Phaät cho pheùp buoäc döôùi giöôøng, hoaëc treo treân vaùch hay treân coïc ngaø voi.l62> Baáy giôø, coù Tyø-kheo beänh duøng thuoác boät thoâ xoa vaøo ngöôøi ñeå taém röûa, bò ñau. Ñöùc Phaät cho pheùp boät mòn, hoaëc buøn mòn, hay laù hay hoa hay traùi laøm thaønh boät mòn, khieán cho beänh nhaân ñöôïc khoan khoaùi. Neáu thaân theå bò gheû lôû, hoaëc haéc laøo, hay nhoït, gheû ngöùa, cho ñeán thaân theå bò hoâi thuùi. Baáy giôø, coù Tyø-kheo beänh caàn muoái ñeå laøm thuoác, Ñöùc Phaät cho

l6l5. Keá-sa döôïc . Skt. kesara (?): nhuïy hoa, raâu hoa, höông tu. l6l6. Sa-leâ-sa-baø döôïc . l6l7. Thöùc-cöø . l6l8. Ñeá-thoá (hay naäu?) . Phuï chuù trong baûn: “ñoïc laø ñeå thoå .” l6l9. Taát-baït , loaïi coû, troå hoa traéng muøa xuaân; quaû nhö quaû daâu. Goác töø Ba-tö. (Töø nguyeân) l620. Teá maït döôïc . Döôïc söï l (T24nl448 tr.2al6): saùp döôïc #, trò gheû. Skt. kanāya. Pal (Vin.i. 20l)i: Kasāva. Phaät cho pheùp duøng caùc loaïi saùp döôïc: nimbakasāva, kunajakasāva, panolakasāva, phaggavakassāva, nattamalakasāva. l62l. Maõ nhó . Töø nguyeân khoâng thaáy ghi. Coù leõ nguyeân Skt. aśva-karna, loaïi caây coù laù hình tai ngöïa; teân khoa hoïc Vatica Robusta. l622. Xaù-ma-la . Skt. śālmala (?), moät loaïi caây boâng goøn (ñeå

deät luïa), moäc mieân. l62>. Töôïng nha daëc ; caùc phaàn tröôùc goïi laø long nha daëc. Töùc gaïc nai duøng ñeå maùng ñoà

SOÁ l428 - LUAÄT TÖÙ PHAÀN, Phaàn > 9ll

pheùp duøng. Muoáil624 ôû daây goàm muoái saùng, muoái ñen, muoái vieân, muoái laâu-ma, muoái chi-ñaàu-beä, muoái moû, muoái than, muoái taân-ñaø-baø, muoái thi-loâ-beä, muoái bieån.l625 Neáu Tyø-kheo naøo coù nhaân duyeân beänh ñöôïc duøng troïn ñôøi. 6. Baáy giôø, coù Tyø-kheo beänh caàn trol626 ñeå laøm thuoác, Phaät cho pheùp duøng tro ñeå laøm thuoác. Trong caùc loaïi tro naøy goàm coù tro taùt-xaø, tro taân-na, tro ba-la-ma. Neáu Tyø-kheo coù nhaân duyeân beänh ñöôïc duøng suoát ñôøi. 7. Baáy giôø, coù Tyø-kheo beänh caàn thuoác xaø-baø,l627 Ñöùc Phaät cho pheùp duøng. Trong thuoác xaø-baø goàm coù hinh-ngöu, hinh-nga-baø-ñeà, thi- baø-leâ-ñaø, boä-theâ-daï-baø-ñeà, taùt-xaø-la-saø,l628 neáu Tyø-kheo coù nhaân duyeân beänh ñöôïc duøng troïn ñôøi. 8. Baáy giôø, coù Tyø-kheo beänh caàn thuoác trò con maét,l629 Ñöùc Phaät cho pheùp duøng. Loaïi thuoác nhoû maét goàm coù: ñaø-baø-xaø-na, kyø-la-xaø-na. Neáu Tyø-kheo coù nhaân duyeân beänh ñöôïc duøng troïn ñôøi. Baáy giôø, coù Tyø-kheo bò baïch eál6>0 sinh nôi maét, caàn huyeát cuûa ngöôøi; baïch Phaät. Phaät cho pheùp duøng.

l624. Mahāvagga vi. Vin.i. 202, naêm loaïi muoái: sāmuddam (muoái bieån), kāmalonam (muoái ñen), sindhavam (muoái ñaù), ubbhidam (muoái aên), bilam (muoái ñoû). Döôïc söï l (T24nl448 tr.lb27), naêm loaïi muoái: oâ dieâm ; xích dieâm ; baïch thaïch dieâm ; chuûng sinh dieâm ; haûi dieâm . l625. Caùc loaïi muoái: minh dieâm , haéc dieâm , hoaøn dieâm , laâu-ma dieâm Skt. romaka, muoái cuûa ngöôøi La-maõ (nhaäp); chi-ñaàu-beä dieâm , loã dieâm , hoâi dieâm ; taân-ñaø-baø dieâm , saindhava, muoái bieån, ñaëc bieät vuøng Shindu; thi-loâ-beä dieâm , haûi dieâm . So saùnh, Mahāvagga vi; Döôïc söï l, xem cht. >l treân. l626. Hoâi döôïc . Caùc loaïi hoâi döôïc: taùt-xaø ; (Skt.sarja), taân-na ; ba-la-ma . Skt. kāra, tinh chaát laáy ñöôïc töø chöng caát hay ñoát thaønh tro; Döôïc söï l, coù naêm loaïi: tro voû traáu (Skt. yavaknāra), tro raâu luùa (Skt. yavānūkakāra), tro daàu meø (tilakāra), tro töø coû ngöu taát (sarjikākāra), tro laù caây baø-sa (vāsakākāra), moät loaïi höông lieäu, teân khoa hoïc Gendarussa Vulgaris hay Adhatoda Vasica. l627. Xa-baø döôïc . Döôïc söï l (T24nl448 tr.lb2l): nieâm döôïc , döôïc lieäu laáy töø nhöïa caây. Naêm loaïi: a-nguïy , oâ khang , töû khoaùng , hoaøng laïp , taát höông . Pali, ibid., jatūni bhejjāni, nhöïa caây duøng laøm thuoác: : hingu, hingu-jatu , hingu-sipātika, taka, takapatti, takapanma. MūlVinay.i.2: hingu, höng cöø hay a-nguïy; sarjarasa, nhöïa caây sa-la (oâ khang); taka, nhöïa töû khoaùng ñeå nhuoäm maøu tía; takakarnī: hoaøng laïp (saùp vaøng), laáy töø saùp ong (sikthaka): tadāgata, taát höông, nhöïa cuûa caùc loaïi caây khaùc. l628. Caùc loaïi thuoác baø-xaø (Skt., Pali: jatu: nhöïa caây): hinh-ngöu , (hingu); hinh-nga-baø-ñeà , thi-baø-leâ-ñaø , (Skt.śivānikā); boä-theâ-daï-baø-ñeà , taùt-xaø-la-saø . (Skt. sarjarasa). Xem cht. >4 treân. l629. Nhaõn döôïc . Döôïc söï, naêm loaïi thuoác chöõa maét (an-thieän-na , Skt. añjana): hoa (Skt. pumpa); nöôùc coát

(rasa); boät (cūrna); vieân (gunikā); chaùo chua, (sauvīraka: tao-tì-la thaïch, moät loaïi ñaù cuûa ngöôøi Sauvīra?). Töù phaàn, coù hai: ñaø-baø-xaø-na , Skt. (?); kyø-la-xaø-na , Skt. gairāñjana, thuoác chöõa laáy töø moät loaïi ñaát ñoû l6>0. Baïch eá
.

Baáy giôø, coù Tyø-kheo bò baïch eá laøm cho con maét bò beänh, caàn xöông ngöôøi. Ñöùc Phaät cho pheùp duøng. Baáy giôø, coù Tyø-kheo maét bò beänh baïch eá, caàn toùc mòn nhuyeãn. Ñöùc Phaät cho pheùp ñoát toùc laáy boät thoa maét. Baáy giôø, Taát-laêng-giaø-baø-ta bò beänh ñau maét, caàn caùi löôïc baèng löu ly ñeå chöõa. Ñöùc Phaät daïy: - Vì chöõa trò beänh maét neân ñöôïc pheùp tích tröû ñeå duøng. 9. Baáy giôø, Toân giaû Xaù-lôïi-phaát bò chöùng thoáng phong, thaày thuoác baûo aên ngoù sen. Khi aáy, Toân giaû Muïc-lieân ñeán choã Toân giaû Xaù-lôïi-phaát, chaøo hoûi xong, ngoài moät beân, hoûi Toân giaû Xaù-lôïi-phaát: - Beänh coù bôùt khoâng? Toân giaû Xaù-lôïi-phaát noùi: - Chöa bôùt. Toân giaû Muïc-lieân laïi hoûi: - Caàn thöù gì? Toân giaû Xaù-lôïi-phaát ñaùp: - Caàn ngoù sen. Toân giaû Muïc-lieân noùi: - Nôi phöông ñoâng coù ao lôùn A-naäul6>l nöôùc trong veo, khoâng buïi baëm, uoáng nöôùc ñoù khoâng sinh beänh hoaïn gì caû. Caùch ñaây khoâng xa laïi coù caùi ao roäng naêm möôi do tuaàn, nöôùc trong saïch, khoâng coù bôïn nhô, coù ngoù sen nhö caùi truïc baùnh xe. Khi beû, noù tieát ra nöôùc traáp nhö söõa. AÊn vaøo, ngoït nhö maät. Vaø caùch ao naøy khoâng xa, coù nuùi vaøng. Söôøn nuùi cao naêm möôi do tuaàn, trong ñoù coù baûy ñaïi long töôïng vöông, anh em cuøng ôû vôùi nhau. Con nhoû nhaát cung caáp cho moät vua Dieâm-phuø-ñeà. Con lôùn keá ñoù cung caáp cho vua hai thieân haï. Con lôùn hôn nöõa cung caáp cho Chuyeån luaân Thaùnh vöông cuûa boán thieân haï. Y-la-baø-nil6>2 long töôïng vöông thì cung caáp cho Thieân ñeá Thích. Caùc long töôïng vöông kia xuoáng ao taém röûa vaø uoáng nöôùc trong saïch ñoù, roài duøng voøi nhoå ngoù sen, röûa saïch buøn ñeå aên, neân saéc da raát toát, khí löïc doài daøo. Ngoù sen nôi ao ñoù coù theå aên ñöôïc. Baáy giôø, Toân giaû Xaù-lôïi-phaát im laëng chaáp thuaän. Khi Toân giaû Muïc-lieân thaáy Toân giaû Xaù-lôïi-phaát chaáp thuaän baèng caùch im laëng, lieàn bieán khoûi nöôùc Xaù-veä, trong chôùp nhoaùng nhö co tay vaøo duoåi tay ra, hieän ñeán beân bôø ao kia, hoaù laøm ñaïi long töôïng vöông, coù hình saéc to ñeïp hôn baûy töôïng vöông kia. Baûy töôïng vöông kia khi thaáy, ñeàu kinh

l6>l. A-naäu . Pali: Anotatta (Voâ nhieät trì), l trong 7 ao lôùn treân Tuyeát sôn. l6>2. Y-la-baø-ni ; Pali: Erāvana, con voi cuûa Thieân-ñeá.

SOÁ l428 - LUAÄT TÖÙ PHAÀN, Phaàn > 9l>

hoaøng, loâng trong mình döïng ngöôïc leân, vì sôï raèng noù seõ ñoaït ao cuûa mình. Baáy giôø, Ñaïi Muïc-lieân thaáy baûy long töôïng vöông kia oâm loøng sôï seät lieàn hieän nguyeân hình. Baûy long töôïng vöông hoûi Muïc- lieân: - Tyø-kheo caàn gì? Toân giaû Muïc-lieân noùi: - Toâi caàn ngoù sen. - Tyø-kheo caàn ngoù sen sao khoâng noùi sôùm. Khieán chuùng toâi sôï hoaûng hoàn, loâng trong ngöôøi döïng ngöôïc leân caû. Baûy long töôïng vöông lieàn vaøo trong ao taém röûa vaø uoáng nöôùc, roài laáy voøi nhoå ngoù sen, röûa saïch buøn, trao cho Muïc-lieân. Baáy giôø, Muïc-lieân nhaän

ñöôïc ngoù sen roài, lieàn bieán khoûi ao naøy, hieän laïi nöôùc Xaù-veä, ñeán trong Kyø-hoaøn, trao ngoù sen cho Xaù-lôïi-phaát vaø noùi: - Ngoù sen ñaây. l0. Khi Toân giaû Xaù-lôïi-phaát aên xong, beänh laønh lieàn. Soá ngoù sen coøn dö trao cho ngöôøi nuoâi beänh. Ngöôøi nuoâi beänh tröôùc ñoù ñaõ nhaän lôøi thænh neân khoâng daùm aên. Caùc Tyø-kheo baïch Phaät, Phaät daïy: - Cho pheùp ngöôøi nuoâi beänh, ñaõ nhaän lôøi thænh hay khoâng nhaän lôøi thænh, ñöôïc aên thöùc aên cuûa ngöôøi beänh coøn laïi. Coù caùc Tyø-kheo tröôùc ñoù ñaõ nhaän thöùc aên, roài ñeán tuï laïc kia coù ñaøn-vieät môøi aên, aên xong trôû veà ñeán trong Taêng-giaø-lam, ñem thöùc aên ñaõ nhaän cho caùc Tyø-kheo khaùc. Caùc Tyø-kheo naøy tröôùc ñoù ñaõ nhaän lôøi thænh neân khoâng daùm nhaän, vì khoâng ai nhaän neân vò aáy ñem thöùc aên boû. Caùc loaøi chim quaï ñeán daønh aên, keâu la inh oûi. Baáy giôø Ñöùc Theá Toân bieát maø vaãn hoûi A-nan: - Vì sao chim quaï keâu la inh oûi nhö theá? Toân giaû A-nan trình baøy ñaày ñuû söï vieäc leân Ñöùc Phaät. Ñöùc Phaät d aïy: - Töø nay veà sau cho pheùp laøm phaùp dö thöïcl6>> ñeå aên. Vò kia ñem thöùc aên ñeán tröôùc moät Tyø-kheo thöa: - Thöa Ñaïi ñöùc, toâi ñaõ nhaän lôøi thænh (hoaëc noùi toâi ñaõ aên). Xin Ñaïi ñöùc chöùng bieát cho. Vò Tyø-kheo taùc dö thöïc phaùp neân laáy moät ít thöùc aên maø aên; roài noùi: Toâi ñaõ aên roài, thaày coù theå duøng ñi. Neân laøm phaùp dö thöïc nhö vaäy roài aên. Baáy giôø, coù vò tröôûng laõo Thöôïng toïa, ñöôïc raát nhieàu ngöôøi bieát, vaøo thoân khaát thöïc. Roài ñem ñeán moät nôi, ngoài aên. AÊn xong, ñem thöùc

l6>>. Xem Phaàn I, Ch. v, Ba-daät-ñeà >5.

SOÁ l428 - LUAÄT TÖÙ PHAÀN, Phaàn > 9l4

aên dö ñeán trong Taêng-giaø-lam cho caùc Tyø-kheo khaùc. Caùc Tyø-kheo tröôùc ñoù ñaõ nhaän lôøi thænh neân khoâng daùm aên. Khoâng ai aên neân ñem boû. Chim quaï tranh nhau aên, keâu la inh oûi. Ñöùc Theá Toân bieát maø vaãn coá hoûi A-nan: - Vì sao chim quaï keâu la nhö theá? Toân giaû A-nan ñem söï vieäc baïch leân Ñöùc Theá Toân moät caùch ñaày ñuû. Ngaøi daïy: - Töø nay veà sau, cho pheùp, töï mình ñem thöùc aên veà, laøm phaùp dö thöïc, thì ñöôïc aên. Laøm phaùp dö thöïc baèng caùch ñem thöùc aên ñeán tröôùc Tyø- kheo kia noùi: - Thöa Ñaïi ñöùc, toâi ñaõ nhaän lôøi thænh (hoaëc noùi toâi ñaõ aên). Xin thaày chöùng bieát cho. Vò taùc phaùp dö thöïc kia neân laáy moät ít thöùc aên, aên roài noùi: Toâi aên roài ñoù. Thaày cöù duøng ñi. Neân laøm phaùp dö thöïc nhö vaäy roài aên. Baáy giôø, Tyø-xaù-khö Voâ-di-la Maãul6>4 nhaän ñöôïc nhieàu traùi caây töôi. Baø lieàn nghó nhö vaày: Nay ta neân laøm thöùc aên thænh Phaät vaø Taêng thoï thöïc roài duøng traùi caây naøy daâng cuùng. Nghó xong, lieàn sai ngöôøi ñeán trong Taêng-giaø-lam thöa: - Cuùi xin chö Ñaïi ñöùc nhaän böõa ngoï trai cuûa chuû con vaøo ngaøy mai. Trong ñeâm ñoù, lo söûa soaïn caùc thöùc aên ngon. Saùng ngaøy sai ngöôøi ñeán baùo giôø. Ñöùc Theá Toân khoaùc y, böng baùt, cuøng moät ngaøn hai traêm naêm möôi Tyø-kheo ñeán nhaø Tyø-xaù-khö Voâ-di-la Maãu, an toïa nôi choã ngoài. Tyø-xaù-khö Maãu duøng caùc thöùc aên ngon boå daâng cuùng Phaät vaø Taêng. AÊn xong, deïp caát baùt roài, baø laáy moät chieác gheá thaáp ngoài moät beân. Ñöùc Theá Toân duøng nhieàu

phöông tieän thuyeát phaùp, khai hoùa, khieán baø hoan hyû. Ñöùc Theá Toân noùi phaùp roài rôøi choã ngoài ra veà. Khi Tyø-xaù-khö Voâ-di-la Maãu daâng thöùc aên, queân ñem quaû ñeå daâng, beøn nghó: Ta vì traùi töôi naøy neân thænh Phaät vaø Taêng duøng côm. Nay laïi queân ñem quaû ñeå daâng. Nghó nhö vaäy roài, baø lieàn sai ngöôøi ñem traùi töôi ñeán trong Taêng-giaø-lam cuùng cho caùc Tyø-kheo. Caùc Tyø-kheo aên roài, neân khoâng daùm nhaän. Ñeán baïch Phaät. Ñöùc Phaät daïy: - Neáu töø thí chuû kia ñem ñeán thì neân laøm phaùp dö thöïc ñeå aên. Phaùp dö thöïc nhö tröôùc ñaõ noùi.

l6>4. Xem Phaàn I, Ch. iv. Ni-taùt-kyø 27.

SOÁ l428 - LUAÄT TÖÙ PHAÀN, Phaàn > 9l5

2. Caùc loaïi thòt l. Theá Toân ôû taïi thaønh Vöông-xaù, coù Tyø-kheo bò beänh ñieân cuoàng, ñeán nôi loø gieát boø traâu, aên thòt soáng vaø uoáng maùu. Beänh laønh, baûn taâm hoài phuïc, lo sôï phaïm giôùi. Caùc Tyø-kheo baïch Phaät. Ñöùc Phaät daïy: - Khoâng phaïm. Neáu caùc Tyø-kheo khaùc bò beänh nhö vaäy, aên thòt soáng vaø uoáng maùu maø beänh ñöôïc laønh thì cuõng ñöôïc pheùp duøng. 2. Theá Toân ôû taïi nöôùc Ba-la-naïi. Baáy giôø gaëp luùc maát muøa, luùa gaïo khan hieám, khaát thöïc khoù ñöôïc. Caùc Tyø-kheo khaát thöïc khoâng ñöôïc neân ñeán choã nuoâi voi ñeå xin. Baáy giôø caùc quyû thaàn vì tín kính Sa-moân neân khieán voi cheát. Caùc Tyø-kheo nhôø ñoù nhaän ñöôïc thòt voi ñeå aên. Ñöùc Theá Toân khôûi töø nieäm, baûo caùc Tyø-kheo: - Voi laø moät binh chuùng cuûa Vua. Neáu nhaø Vua nghe ñöôïc vieäc naøy taát khoâng hoan hyû. Töø nay veà sau khoâng ñöôïc aên thòt voi. >. Baáy giôø, caùc Tyø-kheo ôû nöôùc Ba-la-naïi khaát thöïc khoâng ñöôïc neân ñeán nôi chuoàng ngöïa ñeå xin. Luùc aáy coù quyû thaàn vì tín kính Sa-moân, lieàn khieán ngöïa cheát. Caùc Tyø-kheo nhôø ñoù maø nhaän ñöôïc thòt ngöïa ñeå aên. Ñöùc Theá Toân töø maãn, baûo caùc Tyø-kheo: - Ngöïa laø moät binh chuùng cuûa Vua. Neáu vua nghe ñöôïc chaéc khoâng hoan hyû. Töø nay veà sau khoâng ñöôïc aên thòt ngöïa. 4. Baáy giôø, coù Tyø-kheo ñeán nöôùc Ba-la-naïi khaát thöïc khoâng ñöôïc, beøn ñeán nôi ngöôøi ñaùnh caùl6>5 ñeå xin. Baáy giôø coù quyû thaàn vì tin kính Sa-moân neân khieán caùc loaøi roàng cheát. Tyø-kheo nhôø ñoù nhaän ñöôïc thòt roàngl6>6 ñeå aên. Baáy giôø, Thieän Hieän Long vöôngl6>7 töø nôi ao cuûa mình ra, ñeán choã Ñöùc Theá Toân, ñaûnh leã saùt chaân Ngaøi, roài ñöùng qua moät beân thöa: - Kính baïch Ñöùc Theá Toân, coù loaøi roàng coù theå laøm khoâ raùo moät quoác ñoä hay ít hôn moät quoác ñoä, maø nay caùc Tyø-kheo laïi aên thòt loaøi roàng naøy. Laønh thay! Ñöùc Theá Toân, ñöøng cho Tyø-kheo aên thòt loaøi roàng.l6>8 Ñöùc Theá Toân nghe Thieän Hieän Long vöông noùi, im laëng nhaän lôøi. Khi Thieän Hieän Long vöông bieát Ñöùc Phaät höùa khaû roài, ñaàu maët kính leã Phaät, roài veà laïi baûn xöù. Baáy giôø, Ñöùc Theá Toân duøng nhaân duyeân naøy taäp hôïp caùc Taêng Tyø-kheo, baûo: Hieän coù loaøi roàng coù ñaïi thaàn löïc, coù oai ñöùc, coù theå laøm

l6>5. Haùn: thuûy ñeå haønh nhaân , chæ thôï laën, hay ngöôøi ñaùnh caù. l6>6. Chính xaùc, neân hieåu laø thòt raén. Cf. Mahāvagga vi, Vin.i.220. l6>7. Thieän Hieän Long vöông . Pali, Vin.i. 2l9, Supassa. Haùn ñoïc laø Sudassa(na). Nguõ phaàn 22

(T22nl42l tr.l48c26): Thieän Töi Taïi Long vöông . l6>8. Nguõ phaàn, ñaõ daãn: “Hoaëc khi coù theå con raén ñoù laø roàng.” Thaäp tuïng26 (T2>nl4>5 tr.l86c29): “Raén vaø roàng, ñeàu cuøng moät gioáng caû.”

SOÁ l428

SOÁ l428 - LUAÄT TÖÙ PHAÀN, Phaàn > 9l8

lieàn töø choã ngoài ra veà. Ñeán trong Taêng-giaø-lam, qua choã Tyøkheo bò tieâu xoå, hoûi: - OÂng ñöôïc Toâ-tyø öu-baø-di ñem thòt ñeán cho oâng aên phaûi khoâng? Vò aáy thöa: - Baïch Theá Toân, coù. Ñöùc Phaät hoûi: - OÂng coù aên khoâng? Vò aáy thöa: - Coù aên. Ñöùc Phaät laïi hoûi: - Ngon khoâng? Vò kia thöa: - Ngon, thòt thôm ngon nhö vaäy khoù maø coù ñöôïc. Ñöùc Phaät daïy: - OÂng laø ngöôøi ngu si, aên thòt ngöôøi. Töø nay veà sau khoâng ñöôïc aên thòt ngöôøi. Neáu aên, phaïm toäi Thaâu-lan-giaù. Caùc thöù thòt ñaùng tôûm khaùc cuõng khoâng ñöôïc aên. Neáu aên thì phaïm ñoät-kieát-la. Theá Toân ôû nöôùc Ba-la-naïi. Coù cö só, cha cuûa Da-thaâu-giaøl640 ñeán choã Ñöùc Phaät, ñaûnh leã saùt chaân, roài ngoài lui qua moät beân. Baáy giôø, Ñöùc Theá Toân duøng voâ soá phöông tieän vì oâng maø noùi phaùp khai hoùa khieán oâng ñöôïc hoan hyû. Cha cuûa Da-thaâu-giaø nghe Phaät noùi phaùp khai hoùa taâm sinh ñaïi hoan hyû roài, töø choã ngoài ñöùng daäy baïch Phaät: - Cuùi xin Ngaøi nhaän lôøi thænh môøi cuûa con. Baáy giôø Da-thaâu-giaø ñang ñöùng haàu sau Ñöùc Phaät, Ñöùc Theá Toân im laëng nhaän lôøi môøi thænh, coøn Da-thaâu-giaø khoâng nhaän lôøi môøi, vì Ñöùc Phaät chöa cho pheùp oâng nhaän bieät thænh. Ñöùc Phaät daïy: - Coù hai caùch thænh cho pheùp ñöôïc nhaän. Hoaëc laø thænh Taêng, hoaëc laø thænh rieâng. Baáy giôø, coù moät cö só khaùc coù yù nghó: Laøm phöôùc ñöùc gì ñeå Taêng thöôøng ñöôïc cuùng döôøng, vaø söï boá thí cuûa ta khoâng döùt tuyeät? Cö só lieàn baïch Phaät. Ñöùc Phaät daïy: - Cho pheùp thöôøng laøm thöùc aên cho Taêng. OÂng thöa nhö vaày: - Con khoâng theå thöôøng laøm thöùc aên cho chuùng Taêng ñöôïc. - Laøm phöôùc ñöùc gì ñeå Taêng thöôøng ñöôïc cuùng döôøng, vaø söï boá thí cuûa ta khoâng döùt tuyeät? Cö só lieàn baïch Phaät. Ñöùc Phaät daïy:

l640. Da-thaâu-giaø . Pali, Vin.i. 2>9, Yasoja.

SOÁ l428 - LUAÄT TÖÙ PHAÀN, Phaàn > 9l9

- Cho pheùp Tyø-kheo thöôøng ñeán nhaø oâng thoï thöùc aên. Vò kia lieàn thöa: - Con khoâng theå thöôøng laøm thöùc aên cho ñaïo nhaân aên ñöôïc. - Laøm phöôùc ñöùc gì ñeå Taêng thöôøng ñöôïc cuùng döôøng, vaø söï boá thí cuûa ta khoâng döùt tuyeät? Cö só lieàn baïch Phaät. Ñöùc Phaät daïy: - Cho pheùp Taêng sai ñeán thoï thöïc, hoaëc ñöa thöùc aênl64l ñeán trong Taêng; hoaëc thöùc aên ngaøy moàng taùm, ngaøy boá-taùt, thöùc aên ngaøy moàng moätl642 trong thaùng. Baáy giôø, coù cö só nghó: Caàn laøm phöôùc gì ñeå cuùng döôøng thuoác chöõa beänh cho chuùng Taêng? Vò aáy baïch Phaät. Ñöùc Phaät daïy: - Cho pheùp cuùng tieàn thuoác cho chuùng Taêng. Baáy giôø, coù cö só vöøa laøm xong phoøng xaù môùi maø khoâng coù ñaïo nhaân ôû, nghó: Cuùng döôøng chuùng Taêng thöù gì ñeå caùc Tyø-kheo ñeán ôû nôi phoøng

naøy? Vò aáy baïch Phaät. Ñöùc Phaät daïy: - Cho pheùp naáu chaùo ñeå trong phoøng. Neáu caùc vò khoâng ôû thì laïi cho pheùp laøm caùc thöù baùnh vaø traùi trong phoøng. Neáu caùc vò khoâng ôû thì neân laøm thöùc aên cho. Neáu khoâng ôû thì cho pheùp cho tieàn phoøng.l64> Neáu caùc vò vaãn coá khoâng chòu ôû thì cho pheùp cho giöôøng daây, giöôøng caây, neäm ngoài, goái, ñoà traûi döôùi ñaát. Neáu vaãn coá khoâng ôû thì neân cho aùo loùt, giaï, meàn. Neáu vaãn coá khoâng ôû thì cho bình baùt cuøng ba y. Neáu vaãn coá khoâng ôû, thì neân laøm caùnh cöûa, moùc cöûa, cho caây gaäy, cho giaøy deùp, cuùng duø, cho quaït, cho bình nöôùc, cho bình nöôùc röûa, cho ñoà ñöïng nöôùc, cho caùc thöù duøng trong nhaø taém nhö bình ñöïng nöôùc taém, giöôøng, cho vaät caïo gheùt, cho höông xoâng, cho höông hoaøn, cho y phoøng. Neáu vaãn coá khoâng chòu ôû, thì neân cuùng taát caû vaät caàn duøng cuûa Sa-moân. Baáy giôø, Ñöùc Theá Toân ñang naèm treân voõng. Caùc Tyø-kheo ñi khaát thöïc, thaáy moät ngöôøi naën söõa boø cho boø beâ uoáng. Roài laïi naën. Töø mieäng con boø ngheù, tieát ra moät thöù nöôùc boït gioáng nhö söõa. Sau ñoù caùc vò nghi khoâng daùm uoáng söõa, baïch Phaät. Ñöùc Phaät daïy: - Cho pheùp uoáng söõa. Ngaøi noùi, phöông phaùp naën söõa laø nhö vaäy. Theá Toân ôû taïi nöôùc Xaù-veä. Baáy giôø, vaøo muøa thu, caùc Tyø-kheo maéc beänh neân nhan saéc tieàu tuïy, hình dung khoâ gaày, sinh gheû lôû.l644 Khi l64l. Toáng thöïc : mang thöùc aên ñeán chuøa cho tyø-kheo. l642. Moàng moät, tính theo thaùng l5 ngaøy; keå theâm ngaøy l6, neáu tính thaùng >0 ngaøy. l64>. Thính döõ phoøng tieàn ; chöa hieåu yù. l644. Nhaân duyeân, ñaõ keå trong Phaàn I, Ch.iv. Ni-taùt-kyø 26. Truyeän keå, Cf. Vin.i. l99: muøa thu, caùc tyø-kheo bònh, aên chaùo vaø caùc thöù vaät thöïc, ñeàu oùi ra caû.

SOÁ l428 - LUAÄT TÖÙ PHAÀN, Phaàn > 9l9 20 aáy, Ñöùc Theá Toân ôû nôi tònh thaát khôûi yù nghó nhö vaày: Thaùng muøa thu, caùc Tyø-kheo maéc beänh, nhan saéc tieàu tuïy, thaân hình khoâ gaày sinh gheû. Nay ta neân cho pheùp caùc Tyø-kheo aên thöù gì ñeå trò caùc chöùng beänh aáy? Ngaøi lieàn nghó: Coù naêm thöù thuoác ngöôøi ñôøi thöôøng duøngl645 laø vaùng söõa, daàu, maät, bô loûng, ñöôøng mía.l646 Ta neân cho caùc Tyø-kheo duøng ñeå laøm thuoác chöõa beänh gaày oám, nhö phöông phaùp duøng löông khoâl647 vaäy. Nghó nhö vaäy roài, xeá hoâm aáy, töø nôi choã vaéng ñöùng daäy, ñem vieäc naøy taäp hôïp caùc Taêng Tyø-kheo, Ngaøi daïy: - Vöøa roài ôû choã vaéng Nhö Lai tö duy söï vieäc nhö vaäy, nhö vaäy. Töø nay veà sau cho pheùp caùc Tyø-kheo coù nhaân duyeân beänh ñöôïc duøng naêm thöù thuoác: vaùng söõa, daàu, maät, bô loûng, ñöôøng mía. Caùc Tyø-kheo nhaän ñöôïc caùc thöù thuoác aên beùo boå; trong thôøi gian giöõa ngaøy, khoâng theå aên kòp, huoáng chi nay laïi theâm naêm thöù thuoác naøy cuõng trong thôøi gian giöõa ngaøy. Luùc aáy, thuoác tuy nhieàu maø ngöôøi beänh khoâng kòp giôø ñeå uoáng, neân caùc Tyø-kheo beänh hoaïn caøng taêng, hình theå vaãn khoâ gaày, nhan saéc vaãn tieàu tuïy. Baáy giôø, Ñöùc Theá Toân bieát maø vaãn cöù hoûi Toân giaû A-nan: - Sao caùc Tyø-kheo hình theå nhan saéc vaãn nhö vaäy? Toân giaû A-nan ñem nhaân duyeân treân baïch leân Ñöùc Phaät moät caùch ñaày ñuû. Ñöùc Phaät daïy: - Töø nay veà sau, neáu Tyø-kheo naøo coù beänh, thôøi hay phi thôøi, ñeàu ñöôïc pheùp duøng naêm thöù thuoác aáy. Baáy giôø caùc Tyø-kheo beänh nhaän ñöôïc thöùc aên beùo boå, khoâng

theå aên heát, cho ngöôøi nuoâi beänh. Ngöôøi nuoâi beänh nhaän lôøi thænh roài, neân khoâng aên maø ñem boû. Caùc chim quaï tranh nhau aên keâu la inh oûi. Ñöùc Phaät bieát maø vaãn coá yù hoûi A-nan: - Taïi sao caùc loaøi chim quaï keâu la nhö theá? Toân giaû A-nan ñem nhaân duyeân treân baïch ñaày ñuû leân Ñöùc Phaät. Ñöùc Phaät daïy: - Cho pheùp ngöôøi nuoâi Tyø-kheo beänh, duø nhaän lôøi thænh hay khoâng nhaän lôøi thænh, ñöôïc pheùp aên thöùc aên cuûa ngöôøi beänh aên chöa heát; khoâng phaïm. Baáy giôø, Toân giaû Xaù-lôïi-phaát bò beänh thoáng phong, thaày thuoác baûo

l645. Tham chieáu Pali, Vin. i. l99: bhesajjāni ceva bhesajjasam-matāni ca lokassa āhāratthañ ca pharanti na ca onāriko āhārako paññāyati, “Ñaây laø nhöõng thöù maø theá gian xem laø thuoác, coù theå sung laøm thöùc aên, nhöng khoâng ñöôïc keå nhö laø thöùc aên chính.” l646. Toâ, du, maät, sinh toâ, thaïch maät . Pali: sappi, navanan, telam, madhu, phāmitam. l647. Phaïn khöùu phaùp .

SOÁ l428 - LUAÄT TÖÙ PHAÀN, Phaàn > 92l

aên naêm thöù môõ: Môõ gaáu, môõ caù, môõ löøa, môõ heo, môõ caù saáu. Toân giaû baïch Phaät, Phaät cho pheùp duøng. Nhaän ñuùng thôøi, loïc l648

ñuùng thôøi, naáu ñuùng thôøi nhö phöông phaùp duøng daàu. Nhaän phi thôøi, loïc phi thôøi, naáu phi thôøi; khoâng ñöôïc duøng. Neáu duøng thì nhö phaùp trò. Baáy giôø, Ñöùc Theá Toân cuøng moät ngaøn hai traêm naêm möôi Tyø- kheo du haønh trong nhaân gian taïi nöôùc Xaù-veä. Baáy giôø, gaëp luùc maát muøa, luùa gaïo khan hieám, nhaân daân ñoùi khoå, khaát thöïc khoù ñöôïc. Coù naêm traêm ngöôøi aên xin thöôøng ñi theo sau Ñöùc Phaät. Baáy giôø, Ñöùc Theá Toân ñi chöa xa laém, ñeán döôùi moät boùng caây beân ñöôøng, traûi ni-sö-ñaøn ngoài. Luùc aáy coù moät cö só teân laø Tö-ha-tyø-la,l649 laø ngöôøi huaán luyeän voi, chôû ñöôøng caùt ñenl650 treân naêm traêm coã xe, ñi ngang qua ñöôøng. Treân ñöôøng ñi, thaáy töôùng baùnh xe nghìn caêml65l nôi daáu chaân Ñöùc Phaät coù aùnh saùng roõ raøng, lieàn theo daáu chaân tìm ñeán. Töø xa thaáy Ñöùc Theá Toân ngoài döôùi goác caây, töôùng maïo ñoan chaùnh, caùc caên tòch tònh, ñieàu phuïc toái thöôïng, cuõng nhö long töôïng vöông, toái thaéng khoâng ai saùnh kòp, thí nhö ñaùy nöôùc loùng trong khoâng coù bôïn nhô. Thaáy Ñöùc Theá Toân nhö vaäy, ngöôøi huaán luyeän voi sinh loøng kính tín, ñeán tröôùc Ngaøi, ñaûnh leã saùt chaân, roài lui ngoài qua moät beân. Ñöùc Theá Toân vì cö só Tö-ha maø phöông tieän noùi caùc phaùp, khai hoùa, khieán ñöôïc hoan hyû. Baáy giôø, Tö-ha cö só nghe Ñöùc Phaät noùi phaùp sinh ñaïi hoan hyû, lieàn cuùng döôøng caùc Tyø-kheo moãi vò moät toâ ñöôøng caùt ñen. Caùc Tyø-kheo khoâng nhaän vì Ñöùc Phaät chöa cho pheùp nhaän ñöôøng caùt ñen. Caùc Tyø-kheo baïch Phaät, Ñöùc Phaät cho pheùp nhaän ñöôøng caùt ñen. Ñöùc Phaät baûo Tö-ha cuùng cho moãi Tyø-kheo moät toâ ñöôøng caùt ñen. Tö-ha vaâng lôøi Phaät daïy. Cuùng cho moãi vò moät toâ ñöôøng caùt ñen. Cuùng xong, coøn dö ñöôøng caùt ñen. Phaät baûo tuyø yù cuùng laïi laàn thöù hai, laàn thöù ba. Cuùng ba laàn xong vaãn coøn dö. Phaät baûo cho ngöôøi aên xin. Cho roài vaãn coøn dö, Phaät baûo cho laïi laàn thöù hai, laàn thöù ba, ñeå ngöôøi aên xin ñöôïc no ñuû. Cho ngöôøi

haønh khaát ñaày ñuû roài vaãn dö. Ñöùc Phaät baûo Tö-ha, neân ñem ñöôøng caùt ñen coøn dö ñeå choã tònh ñòa, hoaëc trong nöôùc khoâng truøng. Taïi sao vaäy? Vì chöa töøng thaáy chö thieân hay loaøi ngöôøi, caùc ma, phaïm vöông, hay Sa-moân, Baø-la-moân naøo aên loaïi ñöôøng caùt ñen naày maø coù theå tieâu hoùa ñöôïc, ngoaïi tröø Nhö Lai, Voâ sôû

l648. Trong baûn: thaát-thuû-ma-la ; Pali: sumsumāra; Skt. śiśumāra. Treân kia, Phaàn I, Ch. iv. Ni-taùt-kyø 26, thay thaát-thuû-ma-la baèng caù ma-kieät l649. Tö-ha-tyø-la . Truyeän ñaõ keå treân, xem Phaàn I, Ch.iv. Ni-taùt-kyø 26. Trong ñoù, laø ngöôøi laùi buoân teân Tö-ha tyø-la-traø. l650. Haéc thaïch maät ; ñöôøng chöa tinh luyeän. Pali: gula. Phaân bieät vôùi thaïch maät, töùc maät ñöôøng. Pali: phāmita. l65l. Thieân böùc luaân töôùng .

tröôùc, Ñaúng chaùnh giaùc. Baáy giôø, Tö-ha vaâng lôøi ñem ñöôøng caùt ñen coøn dö ñoå choã nöôùc khoâng truøng. Nöôùc lieàn tuoân khoùi vaø phaùt leân aâm thanh, nhö caây saét noùng ñoû boû vaøo trong nöôùc, aâm thanh chaán ñoäng. Ñöôøng caùt ñen dö naày boû vaøo trong nöôùc, nöôùc soâi, cuõng phaùt ra aâm thanh nhö vaäy. Tö-ha thaáy vaäy hoaûng sôï, loâng trong ngöôøi döïng ngöôïc, ñeán choã Ñöùc Phaät, ñaûnh leã saùt chaân Ngaøi, roài lui qua ngoài moät beân, ñem nhaân duyeân naøy baïch leân Ñöùc Phaät. Ñöùc Theá Toân bieát Tö-ha oâm loøng hoaûng sôï, loâng trong ngöôøi döïng ngöôïc, neân phöông tieän noùi caùc phaùp, khai hoùa, khieán ñöôïc hoan hyû. Lieàn töø choã ngoài, Tö-ha lìa traàn caáu, ñaëng con maét phaùp trong saïch, thaáy phaùp ñaéc phaùp, ñaëng taêng thöôïng quaû, lieàn baïch Ñöùc Theá Toân: - Kính baïch Ñaïi ñöùc, con xin quy y Phaät, Phaùp, Taêng laøm ngöôøi öu-baø-taéc. Töø nay veà sau con khoâng saùt sinh cho ñeán khoâng uoáng röôïu. Tö-ha nghe Ñöùc Phaät noùi phaùp sinh ñaïi hoan hyû, ñaûnh leã Ñöùc Phaät roài caùo lui. Baáy giôø, Tyø-kheo khaát thöïc thaáy baïch y khi laøm ñöôøng caùt ñen, coù boû keá-ny.l652 Caùc Tyø-kheo sinh nghi khoâng daùm aên quaù ngoï, neân baïch Phaät. Ñöùc Phaät daïy: - Phöông phaùp laøm nhö vaäy. Cho pheùp aên. Baáy giôø, caùc Tyø-kheo khaát thöïc nhaän ñöôïc ñöôøng caùt deûo,l65> neân baïch Phaät. Ñöùc Phaät cho pheùp aên. Nhaän ñöôïc nöôùc ñöôøng,l654 Phaät cho pheùp uoáng. Nhaän ñöôïc thöù maät ñöôøng ñaëc,l655 Phaät cho pheùp aên. Nhaän ñöôïc ñöôøng caùt traéng,l656 Phaät cho pheùp duøng; nhaän ñöôïc oâ-baø-ñaø-phaû- ni,l657 Ñöùc Phaät cho pheùp duøng. Nhaän ñöôïc nöôùc hoøa vôùi nöôùc mía, Ñöùc Phaät cho pheùp uoáng. Nhaän ñöôïc nöôùc mía, Ñöùc Phaät cho pheùp uoáng. Neáu laø caùc loaïi nöôùc uoáng khoâng laøm ngöôøi say, cho pheùp uoáng vaøo luùc phi thôøi. Neáu laø loaïi nöôùc uoáng laøm ngöôøi say, khoâng ñöôïc uoáng. Neáu uoáng thì seõ nhö phaùp trò. Nhaän ñöôïc mía, Ñöùc Phaät cho pheùp aên. Baáy giôø, Ñöùc Theá Toân du haønh trong nhaân gian töø nöôùc Ma-kieät- ñeà ñeán thaønh Vöông-xaù. Taát-laêng-giaø-baø-tal658 ñöôïc nhieàu ngöôøi bieát,

l652. Keá-ni ; coù leõ Pali: Kinma (Skt. kinva), boät leân men, hay men. Hoaëc. Skt. knāra (Pali: chārika), tro, xem cht. >> treân. Cf. Vin.i. 2l0: ngöôøi ta boû boät vaø tro vaøo trong maät ñöôøng (gule pinmhampi chārikampi pakkhipanti) l65>. Nhuyeán

haéc thaïch maät, ñöôøng mía ôû daïng loûng. l654. Haéc thaïch maät töông . Nöôùc ñöôøng, töùc maät ñöôøng pha vôùi nöôùc. Pali (Vin.i. 226): gulodaka. l655. Ma xan trí . l656. Baïch thaïch maät . l657. OÂ-baø-ñaø-phaû-ni . l658. Taát-laêng-giaø-baø-ta . Truyeän keå, xem Phaàn I, Ch. iv. Ni-taùt-kyø 26 & 86.

SOÁ l428 - LUAÄT TÖÙ PHAÀN, Phaàn > 92>

coù nhieàu ñoà chuùng, nhaän ñöôïc nhieàu toâ, du, maät, sinh toâ, thaïch maät ñem cho ñoà chuùng. Ñoà chuùng taäp trung tích tröû, caùc ñoà chöùa ñöïng ñeàu ñaày heát. Boàn lôùn, boàn nhoû, choõ lôùn, ñaõy ñöïng laïc, ñaõy loïc, treo treân vaùch, treân moùc long nha, treân truï, hoaëc döôùi gian nhaø, chaûy xuoáng öôùt, laøm cho phoøng nhaø hoâi thuùi. Baáy giôø, nhieàu cö só ñeán thaêm Taêng-giaø-lam, thaáy caùc phoøng xaù cuûa ñoà chuùng Taát-laêng-giaø-baø-ta doàn chöùa nhieàu ñoà aên thöùc uoáng, caùc loaïi thuoác, cuøng nguû chung vôùi chuùng ôû trong phoøng, hoâi thuùi baát tònh, taát caû ñeàu cô hieàm noùi: Sa-moân Thích töû maø coøn nhieàu ham muoán, khoâng bieát nhaøm chaùn, töï xöng laø mình bieát chaùnh phaùp. Nhö vaäy coù gì laø chaùnh Phaùp? Cöù xem hoï doàn chöùa caùc thöù ñoà aên thöùc uoáng, caùc loaïi thuoác nhieàu nhö vaäy ñaâu khaùc gì kho chöùa cuûa vua Bình-sa? Caùc Tyø-kheo nghe, trong ñoù coù vò thieåu duïc tri tuùc, soáng khoå haïnh, bieát hoå theïn, öa hoïc giôùi, hieàm traùch Taát-laêng-giaø-baø-ta raèng, - Sao doàn chöùa nhieàu ñoà aên thöùc uoáng, nhieàu thöù thuoác ôû trong phoøng vaø cuøng nguû chung vôùi chuùng, hoâi thuùi baát tònh nhö vaäy? Baáy giôø, caùc Tyø-kheo baïch Phaät. Phaät duøng nhaân duyeân naøy taäp hôïp Taêng Tyø-kheo, ha traùch ñoà chuùng cuûa Taát-laêng-giaø-baø-ta: - Caùc oâng laøm ñieàu sai quaáy, chaúng phaûi oai nghi, chaúng phaûi phaùp Sa-moân, chaúng phaûi tònh haïnh, chaúng phaûi haïnh tuøy thuaän, laøm ñieàu khoâng neân laøm. Taïi sao doàn chöùa nhieàu ñoà aên thöùc uoáng, nhieàu loaïi thuoác ôû trong phoøng vaø cuøng nguû vôùi chuùng, hoâi thuùi baát tònh nhö vaäy? Duøng voâ soá phöông tieän ha traùch roài, Ñöùc Phaät baûo caùc Tyø- kheo: - Töø nay veà sau, neáu coù Tyø-kheo beänh naøo caàn toâ, du, maät, sinh toâ, haéc thaïch maät, ñöôïc pheùp duøng ñeán baûy ngaøy. Neáu quaù haïn coøn duøng thì seõ nhö phaùp trò.l659 Baáy giôø, Ñöùc Theá Toân töø thaønh Vöông-xaù du haønh trong nhaân gian (ñieàu naøy nhö treân, khoâng khaùc vôùi giôùi laàn löôït aên, neân khoâng cheùp ra). Baáy giôø, coù Tyø-kheo bò beänh hoaïn phong, caàn thuoác. Thaày thuoác baûo ngaâm nöôùc luùa maïch,l660 Ñöùc Phaät cho pheùp uoáng. Tröôøng hôïp caàn daàu ngaâm vôùi nöôùc luùa maïch; caàn phaû-nyl66l ngaâm vôùi nöôùc luùa maïch, Ñöùc Phaät cho pheùp duøng. Coù tröôøng hôïp thuoác ñuùng thôøi hoøal662 vôùi

l659. Tyø-kheo, ni-taùt-kyø 26.

l660. Xem ñoaïn treân.

l66l. Phaû-ni .

l662. Thôøi döôïc , chæ thöïc phaåm chính, nguõ coác vaø caù, thòt, khoâng ñöôïc tröõ duøng sau ñöùng boùng.

SOÁ l428 - LUAÄT TÖÙ PHAÀN, Phaàn > 924

thuoác ñuùng thôøi; thuoác phi thôøil66> hoøa vôùi thuoác ñuùng thôøi; thuoác baûy ngaøyl664 hoøa vôùi thuoác ñuùng thôøi; thuoác troïn ñôøil665 hoøa vôùi thôøi döôïc thì neân thoï nhö thuoác ñuùng thôøi. Hoaëc thuoác phi thôøi hoøa vôùi thuoác phi thôøi; thuoác baûy ngaøy hoøa vôùi thuoác phi thôøi; thuoác troïn ñôøi hoøa vôùi thuoác phi thôøi, thì neân thoï nhö thuoác phi thôøi. Hoaëc thuoác baûy ngaøy hoøa vôùi thuoác baûy ngaøy; thuoác troïn ñôøi hoøa vôùi thuoác baûy ngaøy, thì neân thoï nhö thuoác baûy ngaøy. Hay thuoác troïn ñôøi hoøa vôùi thuoác troïn ñôøi, thì thoï nhö thuoác troïn ñôøi. Baáy giôø, coù Tyø-kheo bò muït nhoït, caàn thuoác ñeå thoa; duøng caùi soong ñeå sao thuoác. Baïch Phaät. Phaät cho pheùp duøng. Baáy giôø, coù Tyø- kheo bò gioäp,l666 thaày thuoác baûo duøng môõ ngöôøi ñeå trò. Ñöùc Phaät cho pheùp duøng. Luùc aáy coù Tyø-kheo bò oùi möûa, caàn toùc meàm mòn. Ñöùc Phaät daïy cho pheùp ñoát laáy tro hoøa vôùi nöôùc, loïc roài uoáng. Baáy giôø coù Tyø-kheo töï mình ñeán baõi tha ma, laáy toùc ngöôøi, laáy môõ ngöôøi ñem veà, caùc cö só thaáy ñeàu gheùt tôûm, cho laø xaáu, laø baàn tieän. Caùc Tyø-kheo baïch Phaät. Ñöùc Phaät daïy: - Cho pheùp laáy luùc vaéng ngöôøi. Baáy giôø, coù Tyø-kheo thaân bò beänh nhieät, thaày thuoác baûo duøng chieân-ñaøn seõ laønh beänh. Tyø-kheo baïch Phaät, Ñöùc Phaät cho pheùp duøng. Neáu laø traàm thuûy hay chieân-ñaøn taát-laêng-kyø-giaø-la-naäu-baø-la,l667 Phaät cho pheùp duøng ñeå thoa thaân. Baáy giôø, caùc phoøng Tyø-kheo bò raén vaøo. Tyø-kheo chöa ly duïc sôï haõi. Phaät cho pheùp ñuoåi noù, hoaëc duøng oáng ñoàng ñöïng noù, hoaëc laáy daây coät noù roài mang ñi vaát. Vò kia khoâng môû daây khi ñaët xuoáng ñaát ñeå thaû, neân raén bò cheát. Ñöùc Phaät daïy: - Khoâng neân khoâng môû daây khi thaû. Baáy giôø, phoøng caùc Tyø-kheo bò chuoät vaøo. Tyø-kheo chöa ly duïc ñeàu sôï haõi. Ñöùc Phaät daïy: - Neân ñuoåi noù chaïy ra ngoaøi. Hoaëc duøng baåy ñeå baét roài ñem thaû ñi.

l66>. Phi thôøi döôïc , ñöôïc tröõ duøng sau ngoï. Töù phaàn, goàm 5 thöù: toâ, du, maät, sinh toâ, haéc thaïch maät. Nguõ phaàn vaø Thaäp tuïng, chæ coù 4, boû sinh toâ. l664. Thaát nhaät döôïc ; thuoác chæ ñöôïc pheùp tröø duøng trong voøng baûy ngaøy. l665. Taän hình thoï döôïc ; thuoäc tröõ duøng cho ñeán heát ñôøi. l666. Hoaïn phaùo . Bong da, gioäp da. l667. Chieân-ñaøn taát-laêng-kyø-giaø-la-naäu-baø-la (/) . Cf. Döôïc söï > (tr.l0a): “bònh nhieät raát naëng, duøng ngöu ñaàu chieân ñaøn (Skt. gośoinga-candana) thoa vaøo mình.”

SOÁ l428 - LUAÄT TÖÙ PHAÀN, Phaàn > 925

Vò kia ñeå trong baåy ñem boû luoân caû baåy. Chuoät ôû trong baåy cheát. Ñöùc Phaät daïy: - Khi thaû, khoâng ñöôïc khoâng môû baåy ra. Baáy giôø, phoøng caùc Tyø-kheo bò boø caïp, rít, saâu vaøo. Caùc Tyø-kheo chöa ly duïc sôï haõi. Ñöùc Phaät daïy: Duøng vaät gì xaáu hay cuïc buøn, hay laáy ñoà queùt, tuùm noù ñem boû ñi. Khi boû, khoâng môû ra neân bò cheát, Phaät daïy: - Khi boû, khoâng ñöôïc khoâng môû ra. Baáy giôø, Ñöùc Phaät ôû taïi thaønh Vöông-xaù. Caùc Tyø-kheo phaù nhaø taém. Coù con raén trong boïng caây chaïy ra, caén thaày Tyø-kheo cheát. Baáy giôø, Ñöùc Theá Toân töø nieäm baûo caùc Tyø-kheo: Vò Tyø-kheo kia khoâng sinh töø taâm ñoái

vôùi vua cuûa raén laø taùm vò Long vöông neân bò raén caén cheát. Taùm Long vöôngl668 laø Tyø-laâu-laëc-xoa Long vöông, Giaø-ninh, Cuø-ñaøm-minh, Thí-baø-di-ña-la, Ña-xaø-y-la-baø- ny, Giaø-tyø-la-thaáp-ba-la, Ñeà-ñaàu-loaïi-thaùc Long vöông. Neáu Tyø-kheo töø taâm ñoái vôùi taùm raén Long vöông thì khoâng bò raén caén cheát. Neáu Tyø- kheo naøy, coù töø taâm ñoái vôùi taát caû chuùng sinh thì cuõng khoâng bò raén kia caén cheát. Ñöùc Phaät cho pheùp laøm baøi chuù töï baûo hoä nieäm töø: - Tyø-laâu-laëc-xoa-töø, Giaø-ninh töø, Cuø-ñaøm-minh töø, Thí-baø-di-ña- la töø, Ña-xaø-y-la-baø-ny töø, Giaø-tyø-la-thaäp-ba-la töø, Ñeà-ñaàu-laïi-thaùc töø. Töø nieäm chö Long vöông, kieàn-thaùt-baø, la-saùt-sa. Nay toâi taùc töø taâm tröø dieät caùc ñoäc aùc, töø ñaây ñöôïc bình phuïc, ñoaïn ñoäc, dieät ñoäc, tröø ñoäc. Nam moâ Baø-giaø-baø.l669 Ñöùc Phaät cho pheùp duøng dao moå ra maùu roài duøng thuoác thoa, cuõng cho pheùp chöùa con dao nhoïn. Baáy giôø, coù Tyø-kheo bò beänh ñoäc,l670 thaày thuoác baûo uoáng huû laïn döôïc.l67l Neáu huû laïn döôïc naày ñaõ rôi xuoáng ñaátl672 thì neân laáy ñoà ñöïng ñaày nöôùc hoøa vôùi thuoác, loïc roài thoï, sau ñoù môùi uoáng. Neáu thuoác chöa rôi xuoáng ñaát, thì laáy ñoà ñöïng ñaày nöôùc hoøa vôùi thuoác, loïc roài uoáng chöù

l668. Taùm Long vöông: Tyø-laâu-laëc-xoa , (Pali: Virūnhaka, Skt. Virūnhaka) Giaø- ninh , Cuø-ñaøm-minh , Thí-baø-di-ña-la , Ña-xa-y-la-baø-ny , Giaø-tyø-la-thaáp-ba-la , Ñeà-ñaàu-laïi-thaùc , (Pali: Dhatarandha, Skt. Dhatarāndra). Vi#. ii. ll0, boán gia toäc cuûa vua raén (cattāri ahirājakulāni): Virūpakkha (Tyø- laâu-laëc-xoa), Erāpatha (Y-la-baø-ni), Chabyāputta (Giaø-tyø-la-thaáp-ba-la), Kanhāgotamaka (? Haéc Cuø-ñaøm). l669. Tham chieáu, Vin.ii. ñaõ daãna l670. Beänh ñoäc ; coù leõ ngoä ñoäc. Cf. Vin.i. 206, tyø-kheo uoáng nhaèm chaát ñoäc (visam pītam hoti), Phaät daïy, cho uoáng phaân boø (gūtham pāyetum) hoøa vôùi nöôùc. l67l. Huû laïn döôïc . Ñaây chæ laáy nöôùc tieåu traâu boø laøm thuoác. l672. Nghóa laø, traâu boø ñaõ tieåu xuoáng ñaát. Chöù khoâng phaûi höùng, khi chuùng ñang tieåu.

khoûi phaûi thoï. Baáy giôø, cuõng coù Tyø-kheo bò beänh ñoäc, thaày thuoác baûo uoáng buøn ôû trong ruoäng. Ñöùc Phaät cho pheùp duøng ñoà ñöïng ñaày nöôùc hoøa vôùi buøn vaø loïc, sau ñoù thoï roài môùi uoáng. Theá Toân ôû taïi thaønh Vöông-xaù. Baáy giôø Kyø-baø Ñoàng töû duøng dao chöõa choã ñaïi tieåu tieän, vaø döôùi hai naùch cuûa Tyø-kheo beänh. Luùc aáy Ñöùc Theá Toân vì töø nieäm, baûo caùc Tyø-kheo: - Kyø-baø Ñoàng töû naøy duøng dao chöõa choã ñaïi tieåu tieän, vaø döôùi hai naùch cho Tyø-kheo beänh. Ngöôøi bònh khoâng ñöôïc duøng dao chöõa nhö vaäy. Taïi sao? Vì dao beùn, neân nôi bò moå aên saâu vaøo trong thòt. Töø nay veà sau, cho pheùp duøng daây gaân hay daây baèng loâng coät thaét laïi hoaëc laáy moùng tay ngaét cho ñöùt da, sau ñoù môùi söùc thuoác. Ñöùc Phaät daïy tieáp: - Cho pheùp laøm thuoác baèng tro. Neáu tay caàm khoâng baûo ñaûm, Phaät cho pheùp laøm ñoà ñöïng thuoác tro. Neáu ñoà ñöïng deã vôõ, cho pheùp laøm baèng xöông. Baáy giôø, Ñöùc Theá Toân bò chöùng thoáng phong, thaày thuoác baûo hoøa ba loaïi

thuoác ñeå uoáng, neân keâu A-nan laáy ba thöù thuoác ñeå hoøa, mang ra. Baáy giôø, A-nan vaâng lôøi Phaät, töi hoøa ba thöù thuoác laïi naáu vôùi nhau, roài ñem daâng cho Phaät. Luùc aáy Ñöùc Theá Toân bieát maø coá yù hoûi A-nan: - Ai naáu thuoác naøy? A-nan thöa: - Con töi naáu. Ñöùc Phaät baûo A-nan: - Khoâng ñöôïc töi naáu. Neáu töi naáu, seõ nhö phaùp trò. 3. Tònh truø Theá Toân ôû taïi thaønh Vöông-xaù cuøng moät ngaøn hai traêm naêm möôi Taêng Tyø-kheo du haønh trong nhaân gian. Baáy giôø, gaëp luùc maát muøa luùa gaïo khan hieám, nhaân daân ñoùi khoå, khaát thöïc khoù ñöôïc. Coù saùu traêm chieác xe chôû ñaày ñoà aên thöùc uoáng ñi theo Ñöùc Theá Toân. Ñöùc Theá Toân khi aáy, töø nöôùc Baø-xaø du haønh trong nhaân gian ñeán Tyø-xaù-ly. Luùc aáy caùc tònh nhaân söûa soaïn ñaày ñuû caùc thöùc aên thanh tònh. Hoï lôùn tieáng cao gioïng, hoaëc keâu ngöôøi baûo duøng naép ñaäy ñoà chöùa vaät naøy, ñoà chöùa vaät kia. Ñöùc Theá Toân bieát maø vaãn coá yù hoûi toân giaû A-nan: - Taïi sao caùc Tyø-kheo keâu la lôùn tieáng nhö boïn ngöôøi chaøi caù v aäy? Toân giaû A-nan baïch Phaät: - Caùc tònh nhaân söûa soaïn caùc thöùc aên thanh tònh neân lôùn tieáng cao gioïng, hoaëc baûo ñaäy naép ñoà chöùa vaät naøy, ñoà chöùa vaät kia, cho neân lôùn

tieáng nhö vaäy. Ñöùc Phaät baûo toân giaû A-nan: - Khoâng ñöôïc trong cöông giôùi, cuøng nguû vôùi thöùc aên, cuøng naáu ñoà aên ñeå aên. Neáu aên thì seõ nhö phaùp trò. Baáy giôø, caùc Tyø-kheo ñem ñoà aên thöùc uoáng ñeå nôi ñaát troáng, tích tröû khoâng baûo ñaûm, khieán treû chaên boø chaên deâ, hoaëc keû troäm cöôùp laáy ñi. Caùc Tyø-kheo baïch Phaät. Ñöùc Phaät daïy: - Neân keát nhaø tònh truø nôi choã ñaát vaéng, hay ôû beân phoøng. 4. Tònh nhuïc Theá Toân ôû taïi Tyø-xaù-ly. Baáy giôø coù töôùng quaân Tö-hal67> laø ñeä töû cuûa Ni-kieàn. Taïi coâng ñöôøng,l674 coù naêm traêm Leâ-xa ngoài aên, hoï duøng voâ soá phöông tieän khen ngôïi Phaät, Phaùp, Taêng. Baáy giôø, töôùng quaân Tö-ha taïi choã ngoài nghe voâ soá phöông tieän khen ngôïi Phaät, Phaùp, Taêng neân sinh loøng tin öa, muoán ñeán yeát kieán Ñöùc Phaät. OÂng ta nghó nhö vaày: Nay ta haõy ñeán thöa vôùi thaày Ni-kieàn ñeå ñeán choã Cuø Ñaøm. Baáy giôø, Tö- ha lieàn ñeán thöa vôùi Ni-kieàn: - Toâi muoán ñeán choã Sa-moân Cuø-ñaøm. Ni-kieàn noùi: - OÂng chuû tröông neân laøm.l675 Cuø-ñaøm giaùo hoùa ñeä töû baèng thuyeát khoâng neân laøm. Thoâi, ñöøng neân ñeán ñoù. Baáy giôø, töôùng quaân Tö-ha ruùt laïi yù ñònh ñi gaëp Phaät tröôùc ñoù. Caùc Leâ-xa laàn thöù nhì, laàn thöù ba cuõng khen ngôïi Phaät, Phaùp, Taêng nhö vaäy. Töôùng quaân Tö-ha khi nghe laàn thöù hai, laàn thöù ba söï khen ngôïi nhö vaäy, khôûi yù nghó nhö vaày: Nay ta haõy ñi gaëp Cuø-ñaøm, khoûi phaûi töø giaõ thaày Ni-kieàn. Xem Thaày seõ laøm gì ñöôïc ta? Baáy giôø, Tö-ha lieàn ñeán choã Phaät, ñaûnh leã saùt chaân roài ngoài lui qua moät beân. Ñöùc Theá Toân duøng voâ soá phöông tieän noùi phaùp, khai hoùa, khieán ñöôïc hoan hyû. Tö-ha nghe Phaät phöông tieän noùi phaùp taâm sinh ñaïi hoan hyû baïch Phaät: - Toâi nghe noùi Cuø-ñaøm giaùo hoùa caùc ñeä töû baèng thuyeát khoâng neân laøm. Caùc Sa-moân ñoàn nhö vaäy, coù ñuùng söï thaät, coù ñuùng nhö phaùp chaêng? Ñöùc Phaät noùi vôùi Tö-ha:

l67>. Tö-ha töôùng quaân . Pali, Vin.i. 2>>, Sīhasenapati; vò töôùng quaân ngöôøi Licchavī (Leâ-xa), ôû Vesāli; ñeä töû cuûa Niganmha (Ni-kieàn). Xem Trung A-haøm 4, kinh soá l8 “Sö Töû” (Tl, tr.440c); Pali, A.viii.l2 Sīha l674. Ñoaùn söï ñöôøng , choã xöû aùn, xöû lyù vieäc coâng. l675. Nguyeân Haùn: taùc phaùp . Tham chieáu. Trung A-haøm 4 (T0ln26 tr.44la0l): “Sa-moân Cuø-ñaøm chuû tröông baát khaû taùc .” Cf. Vin.i. 2>>: akiriyavādam samanam gotamam, Sa-moân Cuø-ñaøm chuû tröông “Khoâng ñöôïc laøm.”

SOÁ l428 - LUAÄT TÖÙ PHAÀN, Phaàn > 928

- Coù nhaân duyeân phöông tieän ñeå noùi raèng, Ta giaùo hoùa caùc ñeä töû baèng thuyeát khoâng neân laøm; lôøi noùi aáy ñuùng söï thaät, ñuùng nhö phaùp. Coù nhaân duyeân phöông tieän ñeå noùi raèng, Ta giaùo hoùa caùc ñeä töû baèng thuyeát haõy neân laøm; lôøi noùi aáy ñuùng söï thaät, ñuùng nhö phaùp. Coù nhaân duyeân phöông tieän ñeå noùi raèng, Ta giaùo hoùa caùc ñeä töû baèng phaùp ñoaïn dieät;l676 lôøi noùi aáy ñuùng söï thaät, ñuùng nhö phaùp. Coù nhaân duyeân phöông tieän ñeå noùi raèng, Ta giaùo hoùa ñeä töû baèng phaùp ueá aùc;l677 lôøi noùi aáy ñuùng söï thaät, ñuùng nhö phaùp. Coù nhaân duyeân phöông tieän ñeå noùi raèng, Ta giaùo hoùa ñeä töû baèng phaùp ñieàu phuïc;l678 lôøi noùi aáy ñuùng söï thaät, ñuùng nhö phaùp. Coù nhaân duyeân phöông tieän ñeå noùi raèng, Ta giaùo hoùa ñeä töû, ñoù laø thuaät ngöõ baèng phaùp dieät aùm;l679 lôøi noùi aáy ñuùng söï thaät, ñuùng nhö phaùp. Coù nhaân duyeân phöông tieän ñeå noùi raèng, Ta giaùo hoùa ñeä töû raèng “Söï sinh cuûa ta ñaõ döùt; khoâng coøn taùi sinh nöõa”l680; lôøi noùi aáy ñuùng söï thaät, ñuùng nhö phaùp. Coù nhaân duyeân phöông tieän ñeå noùi raèng, Ta giaùo hoùa ñeä töû raèng, Ta ñaõ ñeán choã voâ uùy, thuyeát voâ uùy phaùp;l68l lôøi noùi aáy ñuùng söï thaät, ñuùng nhö phaùp. Ñöùc Phaät noùi vôùi Tö-ha: - Vì sao Ta noùi “Khoâng neân laøm“ cho ñeán “Choã voâ uùy” ñeå giaùo hoùa ñeä töû, raèng lôøi noùi aáy ñuùng söï thaät, ñuùng nhö phaùp? - Ta noùi “Khoâng neân laøm“, laø khoâng neân laøm ba phaùp aùc baát thieän: thaân laøm aùc, mieäng noùi aùc, taâm nghó aùc. - Ta noùi “Neân laøm“, laø neân laøm ba phaùp thieän. - Ta noùi “Phaùp ñoaïn dieät“, laø ñoaïn dieät tham duïc, saân nhueá, ngu si. - Ta noùi “Phaùp ueá aùc“ laø kinh tôûm phaùp baát thieän do bôûi nghieäp thaân, khaåu, yù. - Ta noùi “Phaùp ñieàu phuïc“ laø ñieàu phuïc tham duïc, saân nhueá, ngu s i. - Ta noùi “Dieät aùm” laø dieät caùc phaùp toái taêm aùc, baát thieän. - Ta noùi “Söï sinh cuûa ta ñaõ döùt” laø noùi söï thoï sinh cuûa Ta ñaõ döùt tuyeät, khoâng coøn baøo thai, vaø laïi giaùo hoùa cho con ngöôøi caét ñöùt sinh l676. Ñoaïn dieät phaùp . Pali: ucchedavādo samano gotamo, Sa-moân Gotama chuû tröông ñoaïn dieät (hö voâ luaän). l677. Ueá aùc phaùp . Pali: jegucchī, chuû tröông khoå haïnh kinh tôûm. l678. Ñieàu phuïc phaùp . Pali: venayika, chuû tröông töï cheá ngöï, khaéc kyõ. l679. Dieät aùm phaùp . Pali: tapassī, chuû tröông nhieät haønh (khoå haønh). Baûn Haùn hieåu laø tamo (boáng toái) thay vì tapo (söùc noùng). l680. Ñoaïn döôùi noùi roõ: Khoâng nhaäp thai nöõa. Pali: apagabbo, chuû tröông khoâng nhaäp thai (khoâng taùi sinh). l68l. Voâ uùy phaùp . Pali: assattha, söï tónh chæ, toâ töùc phaùp.

SOÁ l428 - LUAÄT TÖÙ PHAÀN, Phaàn > 929

töû. - Ta noùi “Ñeán choã voâ uùy” laø töï mình khoâng coù söï sôï seät, laïi an uûi chuùng sinh. - Naày Tö-ha! Ñoù laø, coù nhaân duyeân ñeå noùi raèng, Ta giaùo hoùa caùc ñeä töû baèng thuyeát “khoâng neân laøm”; “Ñeán choã voâ uùy”, lôøi noùi aáy ñuùng söï thaät, ñuùng nhö phaùp. Tö-ha baïch Phaät: - Con xin quy y Phaät, Phaùp, Taêng. Töø nay veà sau, con khoâng saùt sinh cho ñeán khoâng uoáng röôïu. Ñöùc Phaät baûo Tö-ha: - OÂng haõy töï xeùt kyõ tröôùc khi thoï giôùi. OÂng laø vò ñaïi thaàn trong nöôùc, moïi ngöôøi ñeàu bieát, neân laøm vieäc laøm lôïi ích cho moïi ngöôøi. Ñöøng neân cöû ñoäng khinh suaát, roài sau coù söï aên naên. Tö-ha thöa: - Khi maø con ñeán laøm ñeä töû cuûa ngoaïi ñaïo Sa-moân, Baø-la-moân, hoï lieàn caàm phan, xöôùng leänh khieán cho ngöôøi trong nöôùc bieát: “Tö-ha laø ñeä töû cuûa Ni-kieàn.” Nay con nghe Ñöùc Theá Toân aân caàn daïy baûo: “OÂng haõy töï xeùt kyõ tröôùc khi thoï giôùi. OÂng laø vò ñaïi thaàn trong nöôùc, moïi ngöôøi ñeàu bieát, neân laøm, vieäc laøm lôïi ích cho moïi ngöôøi. Ñöøng neân cöû ñoäng khinh suaát, roài sau coù söï aên naên.” Ñieàu naøy laøm cho con caøng tin töôûng saâu xa hôn. Tö-ha laïi baïch Phaät: - Baïch Ñaïi ñöùc! Laàn thöù hai, con xin troïn ñôøi quy y Phaät, Phaùp, Taêng. Khoâng saùt sinh, cho ñeán khoâng uoáng röôïu. Töø nay veà sau, cöûa ngoõ nhaø con Ni-kieàn ngoaïi ñaïo khoâng ñöôïc (872al) vaøo. Phaät vaø caùc ñeä töû Tyø-kheo, Tyø-kheo-ni, öu-baø-taéc, öu-baø-di, ra vaøo cöûa ngoû nhaø con khoâng coù söï trôû ngaïi. Ñöùc Phaät noùi vôùi Tö-ha: - Tröôùc ñaây, oâng nhö laø nguoàn suoái ngaøy ñeâm cung caáp cho ngoaïi ñaïo Ni-kieàn, nay laøm sao ñoaïn tuyeät ñöôïc? Tö-ha laïi hoûi Ñöùc Phaät: - Con ñöôïc nghe ngöôøi ngoaøi noùi: Sa-moân Cuø-ñaøm töï noùi, “Boá thí, neân boá thí cho Ta, khoâng neân boá thí cho ngöôøi khaùc. Boá thí cho ta seõ ñöôïc quaû baùo lôùn. Boá thí cho ngöôøi khaùc seõ khoâng ñöôïc quaû baùo. Neân boá thí cho ñeä töû cuûa Ta. Khoâng neân boá thí cho ñeä töû ngöôøi khaùc. Boá thí cho ñeä töû cuûa Ta seõ ñöôïc quaû baùo lôùn. Boá thí cho ñeä töû ngöôøi khaùc seõ khoâng ñöôïc quaû baùo.” Ñöùc Phaät traû lôøi cho Tö-ha:

SOÁ l428 - LUAÄT TÖÙ PHAÀN, Phaàn > 930

- Ta khoâng noùi nhö vaäy, maø ta noùi: Neáu ngöôøi coù töø taâm, chæ ñem nöôùc vo gaïo cho ñeán nhö nöôùc côm, ñem ñoå choã nöôùc baát tònh coù truøng, khieán cho loaøi truøng kia ñöôïc thoï höôûng chaát naøy; Ta noùi ngöôøi kia coøn coù phöôùc. Huoáng chi laø cho con ngöôøi. Ta noùi, boá thí cho ngöôøi trì giôùi ñöôïc quaû baùo lôùn hôn so vôùi cho ngöôøi phaù giôùi. Tö-ha baïch Phaät: - Nhö lôøi Ñöùc Theá Toân ñaõ noùi, nhö lôøi Ñöùc Theá Toân ñaõ noùi. Chuùng con xin töï bieát. Roài Ñöùc Theá Toân duøng voâ soá phöông tieän noùi phaùp, khai hoùa, khieán cho Tö-ha ñöôïc hoan hyû. Töø choã ngoài xa lìa traàn caáu, ñaëng con maét phaùp trong saïch, thaáy phaùp ñaéc phaùp, ñaït ñöôïc quaû chöùng; lieàn baïch Phaät: - Nay, laàn thöù ba, con nguyeän troïn ñôøi quy y Phaät, Phaùp, Taêng. Khoâng saùt sinh cho ñeán khoâng uoáng röôïu. Cuùi xin Ñöùc Theá Toân nhaän lôøi môøi thoï thöïc cuûa con vaøo ngaøy mai. Ñöùc Theá Toân nhaän lôøi baèng söï im laëng. Tö-ha bieát Ñöùc Theá Toân höùa khaû, lieàn ñöùng daäy kính leã saùt chaân Phaät caùo lui. Trong ñeâm aáy, Tö-ha

saém söûa ñaày ñuû caùc thöù ñoà aên thöùc uoáng ngon boå, saùng ngaøy ñuùng giôø, ñeán thænh Phaät phoù trai. Ñöùc Theá Toân khoaùc y, böng baùt, cuøng moät ngaøn hai traêm naêm möôi Tyø-kheo, ñeán nhaø Tö-ha, traûi ni-sö-ñaøn an toïa. Ngay luùc aáy, caùc Ni-kieàn Töû ñeán choã ôû cuûa Leâ-xa hoa tay cao leân, keâu la lôùn tieáng vôùi gioïng oaùn giaän: - Töôùng quaân Tö-ha naøy, ñaõ töï gieát con boø lôùn ñeå thieát ñaõi böõa côm cho Sa-moân Cuø-ñaøm vaø caùc ñeä töû. Bieát thí chuû vì mình gieát maø vaãn coá aên! Luùc aáy, coù ngöôøi ñeán choã Tö-ha noùi cho bieát: - Hieän coù caùc Ni-kieàn Töû ñeán truù xöù cuûa Leâ-xa, ñöa tay cao leân, lôùn tieáng keâu gaøo, oaùn haän, noùi: “Töôùng quaân Tö-ha, töï gieát boø thieát ñaõi böõa aên cho Sa-moân Cuø-ñaøm vaø caùc Taêng Tyø-kheo.” Tö-ha nghe roài noùi: - Nhöõng ngöôøi ñoù laø ngaøy ñeâm thöôøng xuyeân coi Phaät vaø Taêng Tyø-kheo laø oan gia. Ta khoâng bao giôø vì maïng cuûa ta maø coá yù ñoaïn maïng chuùng sinh. Baáy giôø, töôùng quaân Tö-ha duøng caùc ñoà aên thöùc uoáng ngon boå daâng leân. Böõa aên cuûa Ñöùc Phaät vaø Taêng Tyø-kheo ñaõ xong, bình baùt ñöôïc thu doïn, oâng laáy chieác gheá nhoû ngoài qua moät beân, Ñöùc Phaät vì oâng maø phöông tieän noùi phaùp, khai hoùa, khieán cho Tö-ha ñöôïc hoan hyû. Vì oâng noùi phaùp xong, rôøi choã ngoài ra veà. Khi veà ñeán Taêng-giaø-lam, vì nhaân duyeân naøy, Ñöùc Phaät taäp hôïp Taêng Tyø-kheo, baûo:

SOÁ l428 - LUAÄT TÖÙ PHAÀN, Phaàn > 9>l

- Töø nay veà sau, neáu coù thí chuû vì mình coá yù gieát thì khoâng ñöôïc aên. Vì mình coá yù gieát ôû ñaây laø coá yù thaáy, coá yù nghe, coá yù nghi. Coù ba nhaân duyeân nhö vaäy laø thòt baát tònh, Ta noùi khoâng ñöôïc aên. Neáu thaáy vì ta maø coá yù gieát, hoaëc nghe töø ngöôøi ñaùng tin noùi, vì ta maø coá yù gieát, hoaëc thaáy trong nhaø coù ñaàu, coù da, coù loâng, coù maùu, coù chaân, vaø ngöôøi naøy coù khaû naêng laøm möôøi ñieàu aùc, thöôøng laø ngöôøi saùt haïi, coù theå vì ta maø coá yù gieát. Ba nhaân duyeân nhö vaäy goïi laø thòt khoâng thanh tònh, khoâng ñöôïc aên. Coù ba loaïi thòt tònh neân aên: Khoâng coá yù thaáy, khoâng coá yù nghe, khoâng coá yù nghi. Neáu khoâng thaáy vì ta maø gieát, khoâng nghe vì ta maø gieát, hoaëc khoâng thaáy trong nhaø coù ñaàu, chaân, da, loâng maùu, vaø ngöôøi kia khoâng phaûi laø ngöôøi gieát haïi, cho ñeán thoï trì möôøi ñieàu thieän, ngöôøi kia khoâng bao giôø vì ta maø ñoaïn maïng chuùng sinh. Ba thöù thòt nhö vaäy goïi laø tònh, ñöôïc aên. Neáu laø thòt laøm ôû nôi thôø töï thì khoâng ñöôïc aên. Taïi sao vaäy? Ngöôøi kia vôùi duïng yù laøm ñeå ñem ñeán cuùng teá. Cho neân khoâng ñöôïc aên, neáu aên seõ nhö phaùp trò. Baáy giôø, Ñöùc Theá Toân cuøng moät ngaøn hai traêm naêm möôi Tyø- kheo du haønh trong nhaân gian. Töø Tyø-xaù-ly, ñeán Toâ-di; töø Toâ-di ñeán ôû thaønh Baït-ñeà.l682 Baáy giôø, ôû thaønh Baït-ñeà coù ñaïi cö só töï Maân-traø,l68> laø ñeä töû cuûa Baát-lan Ca-dieáp,l684 giaøu coù raát nhieàu cuûa baùu, nhieàu voi ngöïa

naøo cuõng tranh noùi ñoù laø phöôùc löïc cuûa mình. Baáy giôø, cö só Maân-traø nghe Ñöùc Phaät töø Toâ-di du haønh trong nhaân gian ñeán thaønh Baït-ñeà. Cö só nghó nhö vaày: Nay ta ñeán xin pheùp thaày Baát-lan Ca-dieáp ñeå ñeán choã Sa-moân

Cuø-ñaøm. Nghó nhö vaäy roài, ñeán choã vò thaày thöa: - Baïch Ñaïi sö, con nghe Phaät töø Toâ-di, du haønh trong nhaân gian ñeán thaønh Baït-ñeà. Nay con muoán ñeán ñoù ñeå gaëp Sa-moân Cuø-ñaøm. Baát-lan Ca-dieáp noùi vôùi cö só: - Cö só, OÂng coù ñaïi thaàn löïc, töï taïi theo yù, khoâng neân ñeán gaëp Sa- moân Cuø-ñaøm, maø Sa-moân Cuø-ñaøm phaûi ñeán yeát kieán oâng. Theo phaùp laø nhö vaäy. Ngöôøi xuaát gia neân ñeán thaêm hoûi ngöôøi baïch y. Vò cö só nghó nhö vaày: Chöa töøng coù Sa-moân naøo laø caùi gai ñoái vôùi Sa-moân khaùc. Ta caàn gì phaûi xin pheùp Baát-lan Ca-dieáp? Khoâng töø bieät maø ñi, Baát-lan Ca-dieäp coù theå laøm gì ta ñöôïc? Ta cöù ñeán gaëp Cuø-ñaøm. Cö só Maân-traø ñeán choã Ñöùc Theá Toân, ñaûnh leã saùt chaân, roài ñöùng lui qua moät beân. Ñöùc Theá Toân vì oâng duøng nhieàu phöông tieän noùi phaùp, khai hoùa, khieán cho cö só ñöôïc hoan hyû. Baáy giôø, Maân-traø nghe Phaät noùi ho p M, s p

SOÁ l428 - LUAÄT TÖÙ PHAÀN, Phaàn > 9>4

5. Taùm thöù nöôùc Baáy giôø, Ñöùc Theá Toân töø nöôùc A-maâu-ña-la,l688 du haønh nhaân gian ñeán thaønh A-ma-nal689 truù trong vöôøn cuûa Baø-la-moân beän toùc Sí- naâu.l690 Luùc aáy, Baø-la-moân beän toùc Sí-naäu nghe Sa-moân Cuø-ñaøm xuaát gia töø doøng hoï Thích, töø nöôùc A-maâu-ña-la ñeán thaønh A-ma-na, truù trong vöôøn cuûa ta. Vò kia khôûi yù nghó nhö vaày: Sa-moân Cuø-ñaøm coù ñaïi danh xöng, goïi laø Nhö lai, Voâ sôû tröôùc, ÖÙng cuùng, Chaùnh bieán tri, Minh haïnh tuùc, Thieän theä, Theá gian giaûi, Voâ thöôïng só, Ñieàn ngöï tröôïng phu, Thieân nhaân sö, Phaät, Theá Toân. Laønh thay, nay ta neân ñeán yeát kieán con ngöôøi Voâ tröôùc nhö vaäy. Baáy giôø, Baø-la-moân beän toùc ñeán choã Ñöùc Theá Toân, cung kính hoûi chaøo roài, lui qua moät beân maø ngoài. Ñöùc Phaät vì oâng duøng voâ soá phöông tieän noùi phaùp, khai hoùa, khieán sinh hoan hyû. Khi Baø- la-moân nghe Phaät noùi phaùp raát hoan hyû roài, baïch Phaät: - Cuùi xin Phaät vaø Taêng Tyø-kheo nhaän lôøi thænh môøi thoï thöïc cuûa con vaøo saùng mai. Ñöùc Phaät noùi: - Hieän taïi Taêng Tyø-kheo ñoâng, maø oâng laø ngöôøi tin ngoaïi ñaïo. Baø-la-moân thöa: - Duø chuùng Taêng hieän nay ñoâng, con tuy laø ngöôøi tin theo ngoaïi ñaïo, nhöng cuõng xin Ngaøi vaø chuùng Taêng nhaän lôøi thænh môøi thoï thöïc cuûa con vaøo saùng mai. Tuy Ñöùc Theá Toân noùi ñi noùi laïi ba laàn, nhöng Baø-la-moân cuõng laïi ba laàn thöa Ñöùc Theá Toân nhö vaäy. Ñöùc Theá Toân baáy giôø im laëng nhaän lôøi thænh. Baø-la-moân bieát Ñöùc Phaät ñaõ nhaän lôøi roài, lieàn töø choã ngoài ñöùng daäy ñi veà nhaø, vaø noùi vôùi thaân quyeán: - Saùng mai toâi thænh Phaät vaø Taêng Tyø-kheo thoï thöïc, caùc ngöôøi neân tieáp tay vôùi toâi trong vieäc cuùng döôøng naøy. Nhöõng ngöôøi trong thaân quyeán nghe noùi ñeàu hoan hyû. Keû thì böûa cuûi, ngöôøi thì naáu côm, ngöôøi khaùc xaùch nöôùc. Baø-la-moân thì töï trang hoaøng nhaø cöûa, traûi toøa ngoài, ñeå Phaät vaø Taêng Tyø-kheo seõ ngoài. Luùc aáy trong thaønh A-ma-na coù Baø-la-moân Thí-loâ cuøng ôû vôùi naêm traêm Baø-la-moân khaùc, maø Sí-naäu Baø-la-moân thöôøng cung kính toân ngöôõng hoï. Baáy giôø Baø-la-moân Thí-loâ cuøng naêm traêm Baø-la-moân ñeàu ñeán nhaø cuûa Baø-la-moân Sí-naäu. Theo pheùp thöôøng ngaøy cuûa Baø-la-moân

l688. A-maâu-na . Pali: Anguttarāpā, nöôùc ôû phía baéc soâng Mahī. Ñoái ngaïn laø Anga. l689. A-ma-na . Pali: Anguttarāpā, moät thò traán trong xöù Anguttarāpa. Töø ñaây, Phaät ñi leân Kusinārā ñeå nhaäp Nieát-baøn. l690. Suùy-naäu (/). Pali: Janila Keniya.

SOÁ l428 - LUAÄT TÖÙ PHAÀN, Phaàn > 9>5

Sí-naäu laø moãi khi thaáy quyù vò aáy ñeán nhaø lieàn ra nghinh ñoùn, môøi vaøo nhaø an toïa, nhöng nay thaáy, khoâng ra nghinh ñoùn, cuõng khoâng môøi ngoài, maø cöù lo trang hoaøng nhaø cöûa, traûi toøa ngoài toát ñeïp. Thí-loâ hoûi: - Saép söûa cöôùi vôï? hay gaõ con gaùi laáy choàng? hay muoán röôùc Vua? hay saép cöû ñaïi teá töï? Ngöôøi nhaø traû lôøi: - Nhaø chuùng toâi khoâng phaûi saép cöôùi vôï, cho ñeán, cuõng khoâng röôùc vua, maø chuùng toâi muoán laøm ñaïi leã thænh Phaät vaø Taêng Tyø-kheo goàm moät ngaøn hai traêm naêm möôi vò. Sa-moân Cuø-ñaøm coù ñaïi danh xöng laø Nhö lai, Voâ sôû tröôùc, ÖÙng cuùng, Chaùnh bieán tri, Minh haïnh tuùc, Thieän theä, Theá gian giaûi, Voâ thöôïng só, Ñieàu ngöï tröôïng phu, Thieân nhaân sö, Phaät, Theá Toân. Thí-loâ hoûi Sí-naäu: - Thaät laø Phaät hay chaêng? Sí-naäu traû lôøi: - Thaät laø Phaät. Thí-loâ ba phen hoûi: - Thaät laø Phaät hay chaêng? Sí-naäu cuõng traû lôøi: - Thaät vaäy. Thí-loâ hoûi: - Phaät ôû ñaâu? Toâi muoán yeát kieán. Baáy giôø Sí-naäu ñöa tay beân phaûi chæ vaø noùi: - Ngaøi ñang ôû trong röøng tònh kia. Thí-loâ nghó nhö vaày: Ta khoâng ñöôïc ñeán baèng hai tay khoâng, maø neân coù moät phaåm vaät gì ñem ñeán ñeå yeát kieán Sa-moân Cuø-ñaøm. Nghó xong Thí-loâ lieàn noùi: Nay coù taùm thöù nöôùc maø xöa kia Tieân nhaân voâ duïc thöôøng uoáng. Ñoù laø: nöôùc leâ, nöôùc dieâm-phuø, nöôùc taùo chua, nöôùc mía, nöôùc quaû thò, nöôùc xaù-laâu-giaø, nöôùc baø-laâu-sö vaø nöôùc nho.l69l Baáy giôø, Baø-la-moân Thí-loâ ñem taùm thöù nöôùc naøy ñeán choã Ñöùc Phaät, cung kính hoûi chaøo, roài lui ngoài qua moät beân. Baáy giôø, Ñöùc Theá Toân vì oâng maø phöông tieän noùi phaùp khai hoùa, khieán sinh hoan hyû. Thí-loâ nghe phaùp raát hoan hyû, lieàn ñem taùm thöù nöôùc cuùng cho Taêng Tyø-kheo. Tyø-kheo khoâng daùm nhaän vaø noùi: Ñöùc Phaät chöa cho pheùp chuùng toâi nhaän taùm thöù nöôùc naøy, Tyø-kheo baïch Phaät. Ñöùc Phaät daïy:

l69l. Taùm thöù nöôùc, Pali: ambapāna, nöôùc quaû xoaøi; jambupāna, nöôùc quaû hoàng ñaøo; cocapāna, nöôùc döøa; mocapāna, nöôùc chuoái; madhūkapāna, maät; muddikapāna, nöôùc nho; sālūkapāna, nöôùc ngoù sen phārusakapāna, khoâng roõ.

SOÁ l428 - LUAÄT TÖÙ PHAÀN, Phaàn > 9>6

- Cho pheùp duøng taùm thöù nöôùc naøy, neáu noù khoâng say. Coù theå uoáng vaøo luùc phi thôøi. Neáu say thì khoâng ñöôïc uoáng, uoáng seõ nhö phaùp trò. Cuõng khoâng ñöôïc nhaän ngaøy nay ñeå ngaøy mai uoáng. Neáu ñeå nhö vaäy seõ nhö phaùp trò. Baáy giôø, Ñöùc Theá Toân du haønh trong nhaân gian. Töø truù xöù naøy ñeán Ma-la,l692 höôùng ñeán thaønh Ba-baø. Baáy giôø caùc Ma-la nôi thaønh Ba-baø,l69> nghe Ñöùc Theá Toân cuøng moät ngaøn hai traêm naêm möôi Tyø-kheo du haønh trong nhaân gian töø Ma-la höôùng ñeán thaønh Ba-baø. Hoï cuøng nhau ñaët

ra quy cheá: Khi Ñöùc Theá Toân ñeán moïi ngöôøi ñeàu phaûi nghinh ñoùn, neáu ai khoâng nghinh ñoùn seõ bò phaït moät traêm löôïng vaøng. Baáy giôø, coù Ma-la Töû teân laø Loâ-dil694 khoâng tin öa ñoái vôùi Phaät, Phaùp, Taêng. Loâ-di laø thaân höõu cuûa A-nan khi coøn baïch y. A-nan töø xa thaáy Loâ-di lieàn noùi: - Raát hay, Loâ-di! Baïn coù theå töï ñeán nghinh ñoùn Ñöùc Phaät. Loâ-di traû lôøi: - Naày Ñaïi ñöùc! Toâi khoâng phaûi ñeán ñaây nghinh ñoùn, maø vì trong thaønh Ma-la laäp ra quy cheá, ai khoâng nghinh ñoùn Phaät seõ bò phaït moät traêm löôïng vaøng. Vì lí do aáy neân toâi môùi coù maët ôû ñaây, chöù chaúng phaûi tin öa maø ñeán. Khi Toân giaû A-nan nghe nhö vaäy khoâng vui, lieàn ñeán choã Ñöùc Theá Toân thöa: - Trong thaønh Ma-la naøy, coù Ma-la Töû teân Loâ-di, laø baïn cuûa con khi coøn baïch y. Laønh thay! Ñöùc Theá Toân nguyeän xin Ngaøi vì con maø giuùp ñôõ ñeå baïn cuûa con ñöôïc tin öa Phaät. Ñöùc Phaät noùi vôùi Toân giaû A-nan: - Vieäc naøy coù gì laø khoù! Neáu coù khoù cuõng chaúng phaûi laø thaät khoù. Baáy giôø, Ñöùc Theá Toân lieàn duøng töø taâm caûm hoùa Loâ-di Ma-la, khieán Loâ-di töï ñoäng ñeán choã Ñöùc Theá Toân, nhö coù ngöôøi höôùng daãn. Nhö vaäy laø Loâ-di ñaõ ñeán choã Ñöùc Theá Toân, ñaûnh leã saùt chaân, roài lui qua ñöùng ra moät beân. Baáy giôø, Ñöùc Theá Toân duøng voâ soá phöông tieän noùi phaùp khai hoùa, khieán ñöôïc hoan hyû. Ngay luùc ñoù lieàn ñöôïc vieãn ly traàn caáu, ñaëng con maét phaùp trong saïch, thaáy phaùp ñaéc phaùp, ñaït ñöôïc quaû chöùng, beøn baïch Phaät: - Ñaïi ñöùc, töø nay veà sau, con xin quy y Phaät, Phaùp, Taêng, laøm l692. Ma-la . Pali: teân boä toäc, vaø vöông quoác cuøng teân. Kusinārā laø moät thuû phuû cuûa nöôùc naøy. l69>. Ba-baø . Pali: moät thò traán cuûa ngöôøi Malla, song ñoâi vôùi Kusinārā. l694. Loâ-di . Pali: Roja; baïn thaân cuûa A-nan. Treân kia, phieân aâm laø Laâu-dieân. Xem Ch. vi. Y, muïc iii.l0 & cht. 6l.

SOÁ l428 - LUAÄT TÖÙ PHAÀN, Phaàn > 9>7

ngöôøi öu-baø-taéc, khoâng saùt sinh cho ñeán khoâng uoáng röôïu. Cuùi xin Ñöùc Theá Toân thöôøng thoï nhaän y phuïc aåm thöïc y döôïc ngoïa cuï cuûa con. Ñöùc Phaät baûo Loâ-di: - Nay oâng ñaõ laø hoïc nhaân, coù trí saùng suoát, ñaõ vieãn ly traàn caáu, ñaëng con maét phaùp trong saïch, thænh caàu Nhö Lai thöôøng thoï nhaän y phuïc aåm thöïc y döôïc ngoïa cuï cuûa oâng. Nhöng neáu coù caùc hoïc nhaân khaùc coù trí thoâng minh vieãn ly traàn caáu, ñaëng con maét phaùp trong saïch, cuõng laïi thænh caàu Nhö Lai thöôøng thoï nhaän y phuïc aåm thöïc y döôïc ngoïa cuï cuûa hoï thì sao? Baáy giôø, Ñöùc Theá Toân ôû taïi thaønh Ba-baø khoâng theå nhaän söï thænh môøi rieâng töøng ngöôøi. Baáy giôø trong thaønh taát caû moïi gia ñình ñeàu taäp trung thöùc aên taïi moät ñòa ñieåm ñeå cuùng Phaät vaø Taêng. Luùc aáy Loâ-di ñeán choã laøm thöùc aên xem xeùt thì thaáy khoâng coù baùnh, oâng lieàn veà nhaø, trong ñeâm ñoù saém söûa ñaày ñuû caùc thöù baùnh, saùng ngaøy ñem ñeán cuùng döôøng cho caùc Tyø-kheo. Caùc Tyø-kheo khoâng nhaän lôøi, vaø noùi Ñöùc Phaät chöa cho pheùp chuùng toâi nhaän baùnh tröôùc khi thoï thöïc. Caùc Tyø-kheo baïch Phaät. Ñöùc Phaät daïy: - Cho pheùp nhaän. Theá Toân töø thaønh Ba-baø ñeán A-ñaàu.l695 Baáy giôø taïi truù xöù A-ñaàu, coù hai Tyø-kheo laø hai cha con xuaát gia,l696 tröôùc kia thöôøng laøm ngheà hôùt toùc. Baáy giôø, hai Tyø-kheo nghe Ñöùc

Phaät töø Ba-baø ñeán A-ñaàu, beøn nghó: Chuùng ta neân saém söûa thöù gì ñeå cuùng döôøng Ñöùc Theá Toân. Ngöôøi cha noùi vôùi ngöôøi con: - Nay cha seõ ñi tìm choã hôùt toùc. Con laáy tieàn aáy saém söûa chaùo ñeå cuùng döôøng Ñöùc Theá Toân. Noùi xong ngöôøi cha ñi hôùt toùc ngöôøi con laáy tieàn ñaõ ñöôïc ñoù ñi saém söûa chaùo, ñem ñeán cuùng döôøng Ñöùc Theá Toân. Ñöùc Theá Toân bieát maø vaãn hoûi A-nan: - Chaùo naøy ôû ñaâu? Toân giaû baïch ñaày ñuû vaán ñeà leân Ñöùc Theá Toân. Ñöùc Theá Toân daïy: - Ngöôøi xuaát gia khoâng ñöôïc hôùt toùc cho baïch y, tröø khi hoï muoán xuaát gia. Neáu ngöôøi thôï hôùt toùc ñaõ xuaát gia thì khoâng ñöôïc tích tröû dao caïo. Neáu chöùa seõ nhö phaùp trò. Baáy giôø, chuùng Taêng nhaän ñöôïc dao caïo toùc, baïch Phaät. Ñöùc Phaät cho pheùp tích tröû. Baáy giôø, Ñöùc Theá Toân töø A-ñaàu ñeán Ca-ma-la. Caùc Tyø-kheo ñöôïc

l695. A-ñaàu . Pali: Ātumā, thò traán naèm giöõa Kusinārā va Sāvatthi.

SOÁ l428 - LUAÄT TÖÙ PHAÀN, Phaàn > 9>8 l696. Moät ngöôøi cha laøm ngheà hôùt toùc, coù hai ngöôøi con. Cha sau ñi tu.

SOÁ l428 - LUAÄT TÖÙ PHAÀN, Phaàn > 9>9

cuùng thuoác reã nhö a-laäu-di, na-laäu-tyø, na-laäu-ñeà, baø-ñaøn, lö-caøn- laäu, tö-la-naäu.l697 Caùc Tyø-kheo khoâng nhaän vaø noùi: Ñöùc Phaät chöa cho chuùng toâi thoï duïng nhöõng caên döôïc nhö vaäy. Caùc Tyø-kheo baïch Phaät. Ñöùc Phaät daïy: - Cho pheùp nhaän. Trong khi aáy taïi nöôùc Ca-ma-la, caùc Tyø-kheo ñöôïc ngöôøi cho caùc thöù thuoác troïn ñôøil698 nhö sa-maïn-na, ma-ha sa-maïn-na, haïnh töû, nhaân-ñaâu-ñaâu-laäu, saùt ñòch leâ. Caùc Tyø-kheo khoâng nhaän, vaø noùi: “Ñöùc Phaät chöa cho chuùng toâi nhaän caùc thöù thuoác taän hình thoï nhö vaäy.” Tyø-kheo baïch Phaät. Ñöùc Phaät daïy: - Cho pheùp nhaän. Baáy giôø, Ñöùc Theá Toân töø Ca-ma-la ñeán nöôùc Ca-duy-la-veä. Taát- laêng-giaø-baø-ta hieän truù taïi nöôùc ñoù, chaân bò ñau, thaày thuoác baûo xoa caùi chaân, baïch Phaät. Ñöùc Phaät daïy: - Cho pheùp xoa. Nhöng khoâng bieát duøng thuoác gì ñeå xoa, baïch Phaät. Ñöùc Phaät daïy: - Cho pheùp duøng daàu bô hoaëc môõ ñeå xoa. Khi tay caàm daàu bô bò hoâi, Ñöùc Phaät baûo laáy que xöùc thuoác. Khi tay xoa chaân, tay bò nhôùt, Ñöùc Phaät baûo laáy chaân xoa chaân. Thuoác xoa chaân ñöïng trong caùi toâ khoâng baûo ñaûm, Ñöùc Phaät cho pheùp ñöïng trong caùi bình. Neáu sôï buïi baëm, Phaät cho pheùp ñaäy laïi baèng caùi naép. Bình ñöïng daàu, ñeå choã khoâng baûo ñaûm, Ñöùc Phaät cho pheùp treo döôùi giöôøng hoaëc treo treân vaùch, treân long nha, treân caây truï. Baáy giôø, caùc Tyø-kheo bò ñau ñaàu, thaày thuoác baûo thoa daàu treân ñaàu, baïch Phaät. Ñöùc Phaät cho pheùp thoa. Vò kia vì e ngaïi khoâng daùm duøng daàu thôm thoa. Phaät daïy cho pheùp thoa. Phöông phaùp duøng daàu phaûi nhö vaäy. Baáy giôø, coù Tyø-kheo bò beänh phong, thaày thuoác baûo laøm thuoác töø phong. Trong phöông thuoác töø phong goàm coù naáu gaïo thoùc, chöng baû röôïu; hoaëc ñaïi maïch, hoaëc caùc loaïi coû töø phong, hoaëc traáu, hoaëc naáu nöôùc tieåu, baïch Phaät. Ñöùc Phaät cho pheùp.

l697. A-laäu-di, na-laäu-tyø, na-laäu-ñeà, baø-ñaøn, lö-caøn-laäu, tö-la-naäu, khoâng ñoaùn ra nguyeân Phaïn ñöôïc. Döôïc söï l, thuoác cheá töø reã: phuï töû (Skt. musta) xöông boà (Skt. vaca), hoaøng khöông hay ngheä (haridra). Sinh khöông hay göøng (ārdraka), phuï töû traéng (? Skt. ativisa maïch ñoâng). Danh saùch Pali, Vin.i. 20l: halidda (cuû ngheä), singivera (göøng), vaca (xöông boà hay reã dieân vó), vacattha (xöông boà traéng), ativisa (maïch ñoâng), kanu-karohini (hoà lieân cay), usīra (höông caên), bhaddhamutta (caùt töôøng thaûo). l698. Döôïc söï l: taän thoï döôïc, goàm thuoác ñöôïc cheá töø reã, laù, hoa vaø quaû.

SOÁ l428 - LUAÄT TÖÙ PHAÀN, Phaàn > 9>1 0 Baáy giôø, Taát-laêng-giaø-baø-ta caàn caùi soong ñeå naáu, Ñöùc Phaät cho pheùp chöùa duøng. Chuùng Taêng nhaän ñöôïc caùi soong lôùn, Ñöùc Phaät cho pheùp tích tröû. Taát-laêng-giaø-baø-ta nhaän ñöôïc ba loaïi choû: choû ñoàng, choû thieát, choû ñaát, Ñöùc Phaät daïy cho pheùp tích tröû. Chuùng Taêng cuõng ñöôïc cho pheùp tích tröû nhö vaäy. Sau ñoù Taát-laêng-giaø-baø-ta nhaän ñöôïc caùi bình baèng ñoàng, bình baèng thieát, bình baèng ñaát, Ñöùc Phaät daïy cho pheùp chöùa. Chuùng Taêng cuõng ñöôïc pheùp chöùa nhö vaäy. Taát-laêng-giaø-baø-ta nhaän ñöôïc baùnh nöôùng, Ñöùc Phaät daïy cho pheùp caát. Chuùng Taêng cuõng ñöôïc pheùp caát nhö vaäy. Taát-laêng-giaø-baø-ta nhaän ñöôïc caùi aâu baèng ñoàng, nhaän ñöôïc caùi toâ, Ñöùc Phaät daïy cho pheùp chöùa. Chuùng Taêng cuõng ñöôïc pheùp chöùa nhö vaäy. l699 6. Tònh ñòa Baáy giôø, coù Tyø-kheo bò beänh oùi möûa, nhôø ngöôøi trong thaønh Xaù-veä naáu chaùo. Hoâm ñoù, vì coù nhaân duyeân neân cöûa thaønh môû treã, chöa nhaän kòp chaùo, beänh nhaân qua ñôøi. Caùc Tyø-kheo baïch Phaät. Ñöùc Phaät daïy: - Cho pheùp Taêng-giaø-lam neân kieát tònh ñòa,l700 baèng phaùp baïch nhò yeát-ma. Neân kieát nhö vaày: Coâng boá ñòa ñieåm, hoaëc phoøng naøo, hay nhaø oân ñöôøng hay choã kinh haønh. Trong chuùng neân sai ngöôøi coù khaû naêng taùc phaùp yeát-ma, hoaëc Thöôïng toïa hay thöù toïa, tuïng luaät ñöôïc hay khoâng tuïng luaät ñöôïc, mieãn laø coù theå taùc phaùp yeát-ma, taùc baïch nhö vaày: - Ñaïi ñöùc Taêng xin laéng nghe! Neáu thôøi gian thích hôïp ñoái vôùi Taêng, Taêng chaáp thuaän. Nay Taêng laáy ñòa ñieåm... kieát laøm tònh ñòa. Ñaây laø lôøi taùc baïch. - Ñaïi ñöùc Taêng xin laéng nghe! Nay Taêng laáy ñòa ñieåm... kieát laøm tònh ñòa. Tröôûng laõo naøo ñoàng yù, Taêng laáy ñòa ñieåm... kieát laøm tònh ñòa, thì im laëng. Vò naøo khoâng ñoàng yù xin noùi. - Taêng ñaõ chaáp thuaän, taêng laáy ñòa ñieåm... kieát laøm tònh ñòa roài. Taêng ñaõ chaáp thuaän neân im laëng. Vieäc naøy ñöôïc ghi nhaän nhö vaäy. Coù boán thöù tònh ñòa:l70l l. Ñaøn-vieät hoaëc ngöôøi tri söï, khi xaây caát Taêng-giaø-lam, ñaõ phaân

l699. Heát quyeån 42. l700. Tònh ñòa ; Pali, Mahāvagga vi, Vin.i. 2>9, kappiyabhūmi, khu ñaát ñöôïc daønh rieâng. Haønh söï sao l0 (T40nl804 tr.ll9bl4) giaûi: “Nghieäp laø ueá, neân noùi laø baát tònh.” Nhöng chöõ Haùn noùi laø tònh trong tònh truø, tònh khoá, taùc tònh, ñeàu dòch yù tieáng Phaïn kalpa (Pali: Kappa), nghóa chính laø “tö duy phaân bieät” (Nghóa Tònh dòch laø phaân bieät), theo ñoù, vaät tònh, hay ñöôïc taùc tònh, laø vaät ñöôïc chæ ñònh (hôïp thöùc hoaù) cho söû duïng ñaëc bieät naøo ñoù. Chöõ tònh nhö vaäy khoâng lieân quan gì ñeán oâ ueá hay thanh tònh nhö Haønh

söï sao giaûi thích. l70l. Magāvagga vi, coù ba thöù tònh ñòa: l. ussāvanantika, tònh ñòa do coâng boá, nhö caém coïc, ñaët ñaù, chæ ñònh rieâng. 2. gonisādi, tuøy cô, caàn thieát taïi ñaâu thì laøm taïi ñoù, nhö boø nghæ ôû ñaâu thì laøm chuoàng ôû ñoù. >. gahapati, do thí chuû chæ ñònh khi döïng chuøa.

SOÁ l428 - LUAÄT TÖÙ PHAÀN, Phaàn > 9>9 40 ñònh, noùi nhö vaày: Choã ñoù seõ duøng laøm tònh ñòa cho Taêng. 2. Hoaëc laø xaây caát Taêng-giaø-lam cho Taêng, maø chöa daâng cuùng cho Taêng. >. Hoaëc phaân nöûa coù raøo ngaên, hoaëc phaàn nhieàu khoâng raøo ngaên, hoaëc taát caû khoâng raøo ngaên; hoaëc töôøng hoaëc haøo cuõng nhö vaäy. 4. Taêng baïch nhò yeát-ma ñeå keát. Caùc Tyø-kheo nghó: Coù theå laáy phoøng cuûa Tyø-kheo kieát laøm tònh ñòa khoâng? Baïch Phaät. Ñöùc Phaät daïy: - Coù theå laáy laøm. Tröø Tyø-kheo ñi vaéng. Phoøng cuûa Tyø-kheo-ni, Thöùc-xoa-ma-na, sa-di, sa-di-ni cuõng nhö vaäy. Hay mieãu, nhaø cuûa quæ thaàn, cuõng ñöôïc pheùp kieát laøm tònh ñòa nhö vaäy. Baáy giôø, coù caùc Tyø-kheo khoâng bieát nôi naøo laø tònh ñòa. Baïch Phaät. Phaät daïy: Choã ñöôïc quy ñònh. Neáu nghi tröôùc ñoù coù tònh ñòa roài thì neân giaûi, sau ñoù môùi keát laïi. Baáy giôø, coù Tyø-kheo ñang söûa laïi Taêng-giaø-lam cuõ, khoâng bieát ñöôïc pheùp keát tònh ñòa khoâng? Ñöùc Phaät daïy: - Ñöôïc pheùp keát. Baáy giôø, coù caây moïc treân ñaát khoâng taùc tònh, (875al) caønh laù che phuû ñaát ñaõ taùc tònh. Luùc aáy caùc Tyø-kheo muoán an trí vaät ñöôïc taùc tònh leân treân, khoâng bieát laø tònh hay khoâng tònh? Ñöùc Phaät daïy: - Goác thuoäc ñaát khoâng ñöôïc taùc tònh, thì caû caây cuõng khoâng ñöôïc tònh. Tröôøng hôïp coù goác caây thuoäc ñaát tònh, caønh laù che phuû ñaát khoâng tònh. Caùc Tyø-kheo muoán an trí tònh vaät leân treân, khoâng bieát laø tònh hay khoâng tònh? Ñöùc Phaät daïy: - Goác thuoäc ñaát tònh, thì caû caây ñöôïc tònh. Tröôøng hôïp coù goác thuoäc nôi ñaát khoâng taùc tònh, caønh laù che phuû ñaát tònh, vaø traùi rôi xuoáng ñaát tònh. Caùc Tyø-kheo khoâng bieát laø tònh hay khoâng? Ñöùc Phaät daïy: - Khoâng coù ngöôøi xuùc chaïm, töï rôi xuoáng laø tònh. Tröôøng hôïp gioù thoåi möa sa laøm cho rôi xuoáng; hoaëc coù loaøi khæ vöôïn hay chim choùc xuùc phaïm ñeán laøm cho rôi xuoáng, khoâng bieát laø tònh hay khoâng tònh? Ñöùc Phaät daïy: - Neáu khoâng coù yù muoán khieán cho rôùt xuoáng, töùc laø tònh. Goác caây thuoäc nôi ñaát tònh, traùi rôi xuoáng nôi ñaát khoâng tònh. Tyø- kheo khoâng bieát laø tònh hay khoâng tònh? Ñöùc Phaät daïy: - Laø tònh.

SOÁ l428 - LUAÄT TÖÙ PHAÀN, Phaàn > 94l

Baáy giôø, coù caùc Tyø-kheo troàng ñaäu, troàng döa, mía, rau nôi ñaát khoâng tònh, caønh laù che phuû nôi ñaát tònh, khoâng bieát tònh hay khoâng tònh? Ñöùc Phaät daïy: - Khoâng tònh. Tröôøng hôïp ñaäu, döa, mía, rau troàng nôi ñaát tònh, caønh laù che phuû nôi ñaát khoâng tònh. Caùc Tyø-kheo khoâng bieát tònh hay khoâng tònh? Ñöùc Phaät daïy: - Tònh. Baáy giôø, nhoùm saùu Tyø-kheo aên quaû khoâng tònh,l702 caùc cö só thaáy cô hieàm: Sa-moân Thích töû khoâng bieát thoå theïn, khoâng bieát nhaøm chaùn vaø bieát ñuû maø töï xöng laø toâi bieát chaùnh phaùp. Traùi khoâng taùc tònh maø aên, nhö vaäy coù gì laø chaùnh phaùp? Caùc Tyø-kheo baïch Phaät. Ñöùc Phaät daïy: - Khoâng ñöôïc aên traùi khoâng tònh. Neân taùc tònh roài môùi aên.

Neân laøm theo naêm phaùp tònh môùi aên:l70> Taùc tònh bôûi löûa, taùc tònh bôûi dao, taùc tònh bôûi muït nhoït,l704 taùc tònh bôûi chim caén, taùc tònh bôûi loaïi hoät træa khoâng moïc. Traùi ñöôïc laøm theo naêm phaùp tònh naøy thì ñöôïc aên. ÔÛ ñaây, taùc tònh bôûi dao, taùc tònh bôûi muït nhoït, taùc tònh bôûi chim aên thì neân boû hoät roài aên. Taùc tònh baèng löûa vaø taùc tònh baèng hoät træa khoâng moïc thì aên heát. Laïi coøn coù naêm phaùp tònh nöõa nhö: goït voû, loät voû, bò hö muïc, bò nöùt ra, bò khoâ heùo. Baáy giôø, chuùng Taêng nhaän ñöôïc vöôøn traùi caây. Ñöùc Phaät daïy: - Cho pheùp nhaän. Nhöng khoâng bieát giao cho ai lieäu lyù. Ñöùc Phaät daïy: - Giao cho nhöng ngöôøi giöõ Taêng-giaø-lam, hoaëc sa-di, hay öu-baø- t aéc. Ngöôøi lieäu lyù muoán ñöôïc chia phaàn. Ñöùc Phaät daïy: - Neân quy giaù trò thaønh thöùc aên ñeå traû cho hoï. Baáy giôø, coù Tyø-kheo aên traùi nhai khoâng naùt neân ñaïi tieän hoät moïc thaønh caây. Caùc Tyø-kheo e ngaïi noùi: Mình ñaõ phaïm toäi aên haït træa moïc. Baïch Phaät. Ñöùc Phaät daïy: - Khoâng phaïm, vì ñoù laø tònh. Baáy giôø caùc Tyø-kheo troàng rau, töï mình raûi haït gioáng. Sau ñoù sinh nghi noùi, - Mình töï troàng neân khoâng daùm aên. Baïch Phaät. Phaät daïy:

l702. Töï haùi traùi caây maø aên. l70>. Tham chieáu Pali, Vim īi. l09, pañcahi samanakappehi phalam paribhuñjitum, aên traùi caây vôùi ñieàu hôïp thöùc cuûa Sa-moân: satthaparicitam (ñaõ bò löûa phaïm), nakkhaparicitam (ñaõ bò dao phaïm), nakkhaparicitam (ñaõ bò moùng tay phaïm), abījam (khoâng coù haït maàm), nibbattabījam (haït maàm ñaõ hoûng). l704. Sang tònh .

- Haït gioáng ñaõ bieán ñoåi, cho pheùp aên. Tyø-kheo dôøi rau troàng choã khaùc, nghi noùi, - Mình töï troàng neân khoâng daùm aên. Baïch Phaät. Phaät daïy: - Vì sinh trôû laïi, cho pheùp ñöôïc aên. Hoaëc töï mình troàng ñaäu, döa, mía, nho, leâ, ha-leâ-laëc, beä-leâ-laëc, a-ma-laëc, tieâu, göøng, laù loát, hay di chuyeån troàng choã khaùc vaãn ñöôïc aên. Coù moät sa-di nhoû caàm ñoà tònh thöïc qua soâng, töï mình khoâng dôû noåi. Phaät cho pheùp Tyø-kheo lôùn ñöõ cho sa-di qua. Baáy giôø, coù moät sa-di nhoû mang ñoà tònh thöïc khoâng theå leo leân bôø soâng ñöôïc. Phaät cho pheùp Tyø-kheo lôùn dìu leân. Coù moät sa-di nhoû khoâng theå ñöa ñoà tònh thöïc leân treo treân vaùch töôøng hay treo leân treân caây long nha, caây truï, vaø cuõng khoâng laáy xuoáng ñöôïc. Baïch Phaät. Ñöùc Phaät daïy: - Cho pheùp ñeå treân giöôøng. Hoaëc duøng gheá hay buïc ñöùng ñeå treo leân hay laáy xuoáng. Baáy giôø, caùc Tyø-kheo coù bình ñöïng söõa ñoâng, bình ñöïng daàu maø khoâng ñaäy. Baïch Phaät. Ñöùc Phaät baûo, khieán tònh nhaân ñaäy laïi. Neáu khoâng coù tònh nhaân, thì töï tay laáy caùi naép ñaët leân treân, chöù khoâng ñöôïc duøng tay mình chaïm vaøo. Baáy giôø, nhoùm saùu Tyø-kheo aên rau khoâng tònh,l705 caùc cö só thaáy vaäy cuøng nhau cô hieàm: Sa-moân Thích töû khoâng bieát taøm quyù, khoâng nhaøm chaùn vaø bieát ñuû. Ñoaïn maïng chuùng sinh, maø töï noùi mình bieát chaùnh phaùp. Caùc Tyø-kheo baïch Phaät. Ñöùc Phaät daïy: - Khoâng ñöôïc aên rau khoâng tònh. Phaûi taùc tònh. Luùc aáy Tyø-kheo kia töï taùc tònh. Ñöùc Phaät daïy: - Khoâng ñöôïc töï taùc tònh. Phaûi khieán tònh nhaân taùc tònh. Coù Tyø-kheo töï tay caàm thöùc aên, roài khieán ngöôøi ta taùc tònh.l706 Ñöùc Phaät daïy: - Khoâng ñöôïc töï tay caàm thöùc aên, roài khieán ngöôøi khaùc taùc tònh. Phaûi ñeå xuoáng ñaát,

roài khieán ngöôøi taùc tònh. Vò kia taùc tònh roài, khoâng thoï maø aên.l707 Ñöùc Phaät daïy: - Khoâng ñöôïc taùc tònh roài, khoâng thoï maø aên. Neân taùc tònh roài, röûa tay thoï, roài môùi aên. Vò kia röûa rau lieân caên roài taùc tònh. Ñöùc Phaät daïy: - Khoâng ñöôïc röûa roài laïi taùc tònh. ÔÛ ñaây röûa töùc laø tònh. Baáy giôø, coù Tyø-kheo tröôùc ñoù hieàm nhau, neân sôø vaøo tònh thöïc cuûa

l705. Töï haùi rau maø aên. l706. Töï mình caàm leân roài ñöa cho ngöôøi khaùc. l707. Pheùp thoï, xem cht. ll7 & ll8 döôùi.

vò khaùc vôùi yù nghó: Khieán Tyø-kheo kia ñaëng thöùc aên khoâng tònh. Tyø- kheo kia khoâng bieát laø tònh hay khoâng tònh. Baïch Phaät. Ñöùc Phaät daïy: - Ñaõ bò chaïm, laø baát tònh. Khoâng bò chaïm, laø tònh. Ngöôøi sôø vaøo phaïm ñoät-kieát-la. Baáy giôø, Tyø-kheo noï hieàm Tyø-kheo khaùc, ñeán choã sa-di nhoû cuûa vò kia sôø vaøo thöùc aên tònh, vôùi yù nghó: Khieán cho Hoøa thöôïng, A-xaø-leâ cuûa sa-di nhoû kia nhaän ñöôïc thöùc aên khoâng tònh. Tyø-kheo kia khoâng bieát tònh hay khoâng tònh, baïch Phaät. Ñöùc Phaät daïy: - Ñaõ bò chaïm, laø baát tònh. Khoâng bò chaïm, laø tònh. Ngöôøi sôø vaøo phaïm ñoät-kieát-la. Baáy giôø, coù tònh nhaân nghó: Sôùt thöùc aên nhieàu cho Tyø-kheo, ñeå Tyø-kheo aên khoâng heát, roài mình aên. Tyø-kheo kia phaûi leân tieáng ngaên, - Ñöøng sôùt nöõa. Neáu ngöôi kia khoâng ngöng, Tyø-kheo haõy taïm rôøi moät laùt. Tyø-kheo kia khoâng bieát tònh hay baát tònh, baïch Phaät. Ñöùc Phaät daïy: - Tònh. Baáy giôø, coù caùc cö só mang duïng cuï aåm thöïc ñeán Taêng-giaø-lam nhôø caát. Sau ñoù caùc cö só ñeán hoaëc töï aên, hoaëc ñem veà, hoaëc cho Tyø- kheo aên. Tyø-kheo e ngaïi khoâng daùm aên, vì nghó: Tröôùc ñaây, töï tay chuùng ta mang ñi caát. Caùc Tyø-kheo baïch Phaät. Ñöùc Phaät daïy: - Ñaây laø nhöõng vaät sôû höõu cuûa ñaøn-vieät. Cho pheùp, vì ñaøn-vieät, röûa tay thoï roài aên. Baáy giôø, coù Tyø-kheo beänh caàn chaùo. Ñöùc Phaät cho pheùp naáu. Neáu khoâng coù ngöôøi thì töï tay naáu, hay thay nhau naáu. Hoï khoâng bieát naáu caùch naøo. Ñöùc Phaät baûo: - Sai tònh nhaân röûa caùi noài cho saïch, ñoå nöôùc voâ, boû gaïo vaøo roài naáu cho soâi. Tyø-kheo röûa tay ñeå thoï. Sau ñoù, töï mình naáu cho chín. Ngöôøi naáu khoâng bieát ñeán möùc ñoä naøo goïi laø chín? Ñöùc Phaät daïy: - Neân laáy caùi thìa muùc ñeå xem. Neáu chaûy xuoáng doïc theo thìa, laø chín. Chaùo chín roài, neân muùc ñoå vaøo ñoà ñöïng khaùc. Vò kia vöøa roùt chaùo, vöøa giöõ ñoà ñöïng, neân vaát vaû. Phaät daïy: - Khoâng neân vöøa roùt chaùo vöøa giöõa ñoà ñöïng. Neân ñeå ngöôøi khaùc caàm ñoà ñöïng. Neáu bò noùng tay thì phaûi duøng caùi khaên ñeå keïp cho khoûi noùng. Coû hoaëc truøng rôi vaøo chaùo, vò kia duøng tay laáy ra bò noùng. Ñöùc Phaät daïy: - Neân duøng caùi thìa ñeå muùc. Vò kia muoán chia chaùo. Ñöùc Phaät cho pheùp chia. Vò kia khoâng bieát laáy vaät gì ñeå chia. Phaät daïy: - Duøng caùi baùt caïn hoaëc caùi baùt nhoû, hay caùi cheùn, hoaëc duøng caùi

thìa ñeå laøm baùt löôøng. Neáu baùt ñeå khoâng ngay, neân laøm caùi chaân baùt. Neáu bò buïi baån dính thì neân laøm caùi naép ñaäy. Vò kia khoâng röûa saïch baùt ñöïng maø ñem caát. Caùc Tyø-kheo khaùc thaáy nhôøm gôùm. Ñöùc Phaät daïy: - Neân röûa cho saïch roài môùi ñem caát. Khi röûa khoâng duøng tro hay boät ñaäu ñeå röûa neân khoâng saïch. Ñöùc Phaät daïy: - Neân duøng tro hay boät ñaäu ñeå röûa. Röûa roài, khoâng ñeå khoâ, lieàn ñem caát, neân truøng sinh. Ñöùc Phaät daïy: - Khoâng ñöôïc khoâng ñeå khoâ maø ñem caát. Neân hô cho khoâ roài sau ñoù ñem caát. Ñoà ñöïng kia bò loå hoång, neân thöùc aên nheùt vaø trong ñoù. Nhieàu laàn caïy röûa neân bò vôõ. Ñöùc Phaät daïy: - Tuøy theo nhöõng choã coù theå röûa ñöôïc thì röûa. Ngoaøi ra khoâng phaïm. Coù caùc Tyø-kheo nghó: Trong cöông giôùi coù ñöôïc pheùp nguû chung vôùi chaùo;l708 trong cöông giôùi, coù ñöôïc pheùp naáu,l709 vaø töï naáu hay khoâng? Ñöùc Phaät daïy: - Khoâng ñöôïc cuøng nguû chung (vôùi thöùc aên) trong cöông giôùi, naáu trong cöông giôùi. (Trong cöông giôùi), cho pheùp töï naáu. Caùc Tyø-kheo nghó: Chaùo ñöôïc haâm laïi, trong cöông giôùi coù ñöôïc pheùp nguû chung; trong cöông giôùi, coù ñöôïc pheùp naáu, vaø töï naáu hay khoâng? Ñöùc Phaät daïy: - Khoâng ñöôïc trong cöông giôùi naáu cuøng nguû chung; nhöng ñöôïc pheùp töï naáu. Caùc Tyø-kheo nghó: thuoác duøng troïn ñôøi, trong cöông giôùi coù ñöôïc pheùp nguû chung; trong cöông giôùi, coù ñöôïc pheùp naáu, vaø töï naáu hay khoâng? Ñöùc Phaät daïy: - Cho pheùp, thuoác duøng troïn ñôøi, trong cöông giôùi, ñöôïc pheùp nguû chung; trong cöông giôùi, ñöôïc pheùp naáu, vaø töï naáu. Baáy giôø, coù Tyø-kheo muoán thoï vaùng söõa maø nhaàm thoï daàu. Nghi khoâng bieát coù thaønh thoï hay khoâng? Ñöùc Phaät daïy: - Khoâng thaønh thoï. Coù Tyø-kheo muoán thoï daàu maø nhaàm thoï vaùng söõa. Nghi khoâng bieát coù thaønh thoï hay khoâng? Ñöùc Phaät daïy: - Khoâng thaønh thoï.

l708. Ñöôïc pheùp ñeå qua ñeâm. l709. Ngöôøi khaùc naáu cho mình.

SOÁ l428 - LUAÄT TÖÙ PHAÀN, Phaàn > 945

Muoán thoï thöù naøy maø nhaàm thoï thöù kia, nghi khoâng bieát coù thaønh thoï hay khoâng? Ñöùc Phaät daïy: - Khoâng thaønh thoï. Coù Tyø-kheo queân khoâng thoï thöïc, neân mang ñi ñöôøng, qua soâng roài môùi nhôù, lieàn nghó: Ta neân giaûi quyeát theá naøo? Lieàn baïch Phaät. Phaät daïy: - Neáu queân khoâng thoï thöïc, mang ñi ñöôøng nhö vaäy, neáu gaëp tònh nhaân, neân ñeå thöùc aên xuoáng ñaát, röûa tay saïch roài thoïl7l0 maø aên. Ñöùc Theá Toân ôû taïi nöôùc Ba-la-naïi. Baáy giôø gaëp luùc maát muøa luùa gaïo kham hieám, nhaân daân ñoùi khaùt, khaát thöïc khoù ñöôïc. Caùc Tyø-kheo ñem thöùc aên ñeå choã ñaát troáng, khoâng ñaäy caát, bò ngöôøi chaên boø, chaên deâ, hay keû troäm laáy ñi maát. Caùc Tyø-kheo khôûi yù nghó: Quoác ñoä naày gaëp luùc ñoùi khaùt, Ñöùc Theá Toân coù cho pheùp cuøng nguû vôùi thöùc aên trong cöông giôùi hay khoâng? Baïch Phaät. Phaät daïy: - Neáu gaëp luùc luùa gaïo quí, cho pheùp cuøng nguû vôùi thöùc aên trong cöông giôùi. Baáy giôø, caùc Tyø-kheo naáu thöùc aên nôi choã troáng, maø khoâng caát ñaäy, neân ngöôøi chaên traâu deâ, hay keû troäm thaáy laáy ñi. Caùc Tyø-kheo nghó: Luùc luùa gaïo quí, coù neân xin pheùp Phaät cho naáu thöùc aên trong cöông giôùi? Baïch

Phaät. Ñöùc Phaät daïy: - Luùc luùa gaïo quí, cho pheùp naáu thöùc aên trong cöông giôùi. Baáy giôø, caùc Tyø-kheo baûo tònh nhaân naáu thöùc aên. Hoï laáy bôùt phaàn aên hay aên heát. Caùc Tyø-kheo nghó: Luùc luùa gaïo quí, coù neân töï naáu thöùc aên? Baïch Phaät. Phaät daïy: - Luùc luùa gaïo quí, cho pheùp töï naáu thöùc aên. Baáy giôø, caùc Tyø-kheo treân ñöôøng ñi, thaáy treân maët ñaát coù traùi caây. Tyø-kheo tìm tònh nhaân ñeå löôïm, thì ngöôøi khaùc thaáy löôïm ñi. Baïch Phaät. Ñöùc Phaät daïy: - Cho pheùp duøng coû hay laù tuû traùi caây laïi. Nhöng ngöôøi khaùc vaãn laáy ñi. Baïch Phaät. Phaät daïy: - Cho pheùp laáy. Neáu gaëp tònh nhaân neân, ñeå döôùi ñaát, röûa tay roài thoï vaø aên. Caùc Tyø-kheo nghó: Khi luùa gaïo quí, Ñöùc Theá Toân coù neân cho pheùp chuùng ta töï laáy thöùc aên? Ñöùc Phaät daïy: - Khi luùa gaïo quí, töï mình ñöôïc pheùp laáy thöùc aên ñeå aên.l7ll

l7l0. Töùc taùc phaùp thoï: Thöùc aên ñeå xuoáng ñaát. Tònh nhaân mang laïi ñöa cho tyø-kheo. Tyø-kheo nhaän laïi, baèng caùch “ngöûa tay” maø nhaän. Cf. Haønh söï sao (T40nl804 tr.l2>c02) l7ll. Nguõ phaàn: (...) khoâng thoï thöùc aên, maø aên; ñoàng nghóa vôùi söï laáy cuûa khoâng cho. Cf Haønh

SOÁ l428 - LUAÄT TÖÙ PHAÀN, Phaàn > 946

Baáy giôø, caùc Tyø-kheo, saùng sôùm daäy, thoï thöïc roài caát thöùc aên. Sau ñoù vaøo thoân, ñöôïc môøi aên. Khi trôû veà, ñeán beân Tyø-kheo khaùc laøm phaùp dö thöïc. Vò kia aên moät phaàn hoaëc aên heát. Tyø-kheo nghó: Luùc luùa gaïo quí, mong Ñöùc Theá Toân cho pheùp chuùng ta, saùng sôùm thoï thöïc roài, khoâng laøm phaùp dö thöïc, ñöôïc aên laïi. Baïch Phaät. Ñöùc Phaät daïy: - Cho pheùp, luùc luùa gaïo quí, khoâng laøm phaùp dö thöïc, ñöôïc aên laïi. Baáy giôø, coù vò tröôûng laõo ñöôïc nhieàu ngöôøi bieát ñeán, vaøo thoân khaát thöïc. Ñöôïc thöùc aên roài, ñem ñeán moät choã ñeå aên. Sau ñoù, mang thöùc aên coøn dö veà trong Taêng-giaø-lam, ñeán Tyø-kheo khaùc laøm phaùp dö thöïc ñeå aên laïi. Vò kia hoaëc aên moät phaàn hoaëc aên heát. Caùc Tyø-kheo nghó: Luùc luùa gaïo quí, mong Ñöùc Theá Toân cho pheùp chuùng ta töø nôi choã aên, mang thöùc aên veà, khoâng laøm phaùp dö thöïc maø ñöôïc aên laïi. Baïch Phaät. Ñöùc Phaät daïy: - Luùc luùa gaïo quí, töø choã aên mang thöùc aên veà, khoâng laøm phaùp dö thöïc vaãn ñöôïc aên laïi. Baáy giôø, coù caùc Tyø-kheo thoï thöïc roài nhaän ñöôïc quaû hoà ñaøo, quaû thò, baø-ñaø, am-baø-la, a-baø-lôïi, ñeán caùc Tyø-kheo khaùc laøm phaùp dö l7l2

thöïc. Vò kia hoaëc aên moät phaàn hoaëc aên heát. Caùc Tyø-kheo nghó: Khi luùa gaïo quí, mong Ñöùc Theá Toân cho pheùp chuùng ta, nhaän ñöôïc quaû nhö vaäy, khoâng laøm phaùp dö thöïc maø ñöôïc aên laïi. Baïch Phaät. Ñöùc Phaät daïy: - Luùc luùa gaïo quí, nhaän ñöôïc traùi caây nhö vaäy, khoâng laøm phaùp dö thöïc ñöôïc aên. Baáy giôø, caùc Tyø-kheo aên xong, nhaän ñöôïc thöùc uoáng, trong ñoù coù ngoù sen, goác sen, ca-baø-ñaø, cuû aáu, haït sen, coù theå aên ñöôïc, ñeán caùc Tyø- kheo khaùc laøm phaùp dö thöïc. Vò kia hoaëc aên moät phaàn hoaëc aên heát. Caùc Tyø-kheo nghó: Luùc luùa gaïo quí, mong Ñöùc Theá Toân cho chuùng ta aên roài nhaän ñöôïc nöôùc, trong ñoù coù thöùc aên nhö vaäy, khoâng taùc phaùp dö thöïc maø ñöôïc aên. Baïch Phaät. Ñöùc Phaät daïy: - Khi luùa gaïo quí, aên xong, nhaän ñöôïc nöôùc, trong ñoù

coù thöùc aên nhö vaäy, khoâng laøm phaùp dö thöïc vaãn ñöôïc aên. Baáy giôø luùa gaïo reû trôû laïi, Ñöùc Theá Toân bieát maø vaãn coá hoûi A- nan: - Luùc luùa gaïo quí, Ta ñaõ töø maãn ñoái vôùi caùc Tyø-kheo neân cho pheùp taùm tröôøng hôïp ñöôïc pheùp: trong cöông giôùi cuøng nguû vôùi thöùc aên, trong cöông giôùi naáu, töï mình naáu, töï mình laáy thöùc aên, saùng sôùm thoï thöïc roài

SOÁ l428 - LUAÄT TÖÙ PHAÀN, Phaàn > 947 söï sao (T40nl804 tr.l2>b0>). l7l2. Phi ñaøo ; moät loaïi thò (Töø nguyeân).

SOÁ l428 - LUAÄT TÖÙ PHAÀN, Phaàn > 948

töø choã aên mang thöùc aên ñeán choã khaùc aên, aên traùi hoà ñaøo..., trong nöôùc coù thöùc aên coù theå aên, aên roài khoâng laøm phaùp dö thöïc ñöôïc aên. Nay caùc Tyø-kheo aùp duïng luoân nhö vaäy sao? Toân giaû thöa: - AÙp duïng luoân. Ñöùc Phaät daïy: - Khoâng ñöôïc aùp duïng luoân nhö vaäy. Neáu aên nhö vaäy seõ nhö phaùp trò. Baáy giôø, nhaø beáp cuûa chuùng Taêng bò hö hoaïi. Caùc Tyø-kheo laáy caây choáng. Chaân cuûa caùc caây ñöùng treân ñaát khoâng tònh. Caùc Tyø-kheo nghi, khoâng bieát coù tònh hay khoâng? Phaät daïy: - Tònh. Ban ñeâm di chuyeån, ñoà aên bò rôi vaøo ñaát khoâng tònh. Caùc Tyø-kheo khoâng bieát laø tònh hay khoâng tònh, baïch Phaät. Ñöùc Phaät daïy: - Tònh. Baáy giôø, coù con choù töø nôi ñaát tònh tha mieáng thòt ñeán choã ñaát khoâng tònh. Caùc Tyø-kheo khoâng bieát tònh hay khoâng tònh, baïch Phaät. Phaät daïy: - Tònh. Caùc aùc thuù hay chim tha ñi cuõng nhö vaäy. Baáy giôø, coù Tyø-kheo hieàm Tyø-kheo khaùc, neân dôøi thöùc aên cuûa vò naøy ñeán choã khoâng tònh, vôùi yù nghó: Khieán cho vò naøy khoâng ñöôïc tònh. Caùc Tyø-kheo khoâng bieát nhö vaäy tònh hay khoâng tònh, baïch Phaät. Phaät daïy: - Vaät bò chaïm laø baát tònh.l7l> (Tyø-kheo kia) phaïm ñoät-kieát-la. Khoâng bò chaïm ñeán thì tònh. Baáy giôø, coù Tyø-kheo hieàm Tyø-kheo khaùc vôùi yù nghó: chaïm tay vaøo tònh ñòa cuûa vò kia, khieán cho noù trôû thaønh khoâng tònh. Caùc Tyø-kheo khoâng bieát nhö vaäy tònh hay baát tònh, baïch Phaät. Ñöùc Phaät daïy: - Bò chaïm ñeán, thaønh khoâng tònh. (Ngöôøi kia) maéc ñoät-kieát-la. Khoâng xuùc chaïm laø tònh. Baáy giôø, coù vò khaùch Tyø-kheo ñeán, tìm ñaát tònh muoán ñeå thöùc aên. Nhöng chöa ñeán ñaát tònh thì töôùng aùnh saùng xuaát hieän. Vò kia khoâng bieát tònh hay khoâng tònh? baïch Phaät. Ñöùc Phaät daïy: - Tònh. Muoán ñi xa cuõng nhö vaäy. Baáy giôø, nhoùm saùu Tyø-kheo tích tröû thöng, ñaáu, hoäc, caân. Caùc Tyø- kheo baïch Phaät. Ñöùc Phaät daïy:

l7l>. Vaät ñöôïc dôøi, bò tay ngöôøi dôøi chaïm ñeán, khoâng coøn thuoäc chuû cuõ, neân khoâng coøn tònh. Chuû cuõ muoán duøng, phaûi taùc phaùp thoï trôû laïi. Ngöôøi di chuyeån, coù aùc yù, phaïm ñoät-kieát-la.

SOÁ l428 - LUAÄT TÖÙ PHAÀN, Phaàn > 949

- Khoâng ñöôïc tích tröû. Baáy giôø, caùc Tyø-kheo nhaän ñöôïc vöøng, luùa taùm, ñaïi ñaäu, tieåu ñaäu, ñaïi maïch, tieåu maïch, töï mình muoán caân löôøng, baïch Phaät. Phaät daïy: - Cho pheùp caân löôøng. Hoaëc duøng caùi baùt caïn, hoaëc caùi baùt hay caùi cheùn ñeå löôøng. Nghóa laø duøng duïng cuï lôùn nhoû naøy laøm chuaån ñeå

ñong löôøng. Baáy giôø, caùc Tyø-kheo nhaän ñöôïc söõa ñoâng, daàu, maät, ñöôøng caùt ñen, muoán caân löôøng. Baïch Phaät. Ñöùc Phaät daïy: - Cho pheùp, laáy caây khaéc vaøo laøm caùn caân, nhö chuaån caân ñeán möùc boán, naêm löôïng. Vò kia laáy phoøng toát nhaát laøm tònh xöù, khieán söõa, daàu, môõ dính nhô baån, hoaëc khoùi xoâng ñen. Ñöùc Phaät baûo: - Khoâng ñöôïc laáy caùi phoøng toát nhaát keát laøm tònh xöù, maø neân laáy phoøng xaáu nhaát ñeå kieát laøm tònh xöù. Caùc Tyø-kheo nhaän ñöôïc traùi caây. Ñöùc Phaät cho pheùp chia ñeàu. Neáu khoâng ñuû thì nhôù theo thöù töï, ñeå khi nhaän ñöôïc chia tieáp theo. Neáu nhaän ñöôïc nhieàu thì chia moät ngöôøi boán naêm traùi. Hoaëc chia baèng caùi vaù, hay baèng caùi baùt caïn, hoaëc baèng caùi baùt nhoû hôn; hoaëc tuøy theo khaû naêng coù theå aên maø chia. Neáu coøn dö thì chia laïi laàn thöù hai. Luùc aáy, coù vò ñem cho baïch y vaø ngoaïi ñaïo. Ñöùc Phaät daïy: - Khoâng ñöôïc cho ngoaïi ñaïo vaø baïch y. Tyø-kheo kia e ngaïi khoâng daùm cho cha meï, hoaëc ngöôøi beänh, treû nít, ngöôøi ñaøn baø coù thai, ngöôøi bò nhoát trong tuø, hoaëc baïch y ñeán trong Taêng-giaø-lam. Ñöùc Phaät daïy: - Nhöõng ngöôøi nhö vaäy neân cho. Neáu coøn dö, neân eùp laáy nöôùc ñeå uoáng. Baáy giôø caàn duïng cuï ñeå eùp, Ñöùc Phaät cho pheùp saém. Neáu nöôùc chöa leân men, khoâng laøm cho ngöôøi uoáng say thì ñöôïc duøng. Neáu nöôùc uoáng maø bò say thì khoâng ñöôïc uoáng. Vò naøo uoáng seõ nhö phaùp trò. Theá Toân ôû Tyø-xaù-ly. Baáy giôø chuùng Taêng nhaän ñöôïc nhieàu ñoà aên thöùc uoáng cuùng döôøng. Cô theå caùc Tyø-kheo bò bònh thaáp.l7l4 (877al) Baïch Phaät. Ñöùc Phaät cho pheùp laøm thuoác thoå haï; caàn chaùo canh, cho pheùp chaùo canh. Caàn thòt chim röøng, cho pheùp. Baáy giôø, coù Tyø-kheo bò beänh ñau ñaàu, thaày thuoác baûo nhoû nöôùc vaøo loã muõi. Phaät cho pheùp nhoû. Vò aáy khoâng bieát duøng nöôùc gì ñeå nhoû. Ñöùc Phaät baûo: Duøng vaùng söõa, daàu, môõ, ñeå nhoû. Vò aáy khoâng bieát phöông phaùp nhoû nhö theá naøo? Ñöùc Phaät baûo: Cho pheùp duøng loâng deâ hay kieáp-

l7l4. Hoaïn thaáp ;

SOÁ l428 - LUAÄT TÖÙ PHAÀN, Phaàn > 950

boái, loâng chim, nhuùng vaøo daàu roài sau ñoù nhoû vaøo loã muõi. Khi nhoû daàu chaûy ra xung quanh. Ñöùc Phaät baûo laøm caùi oáng ñeå nhoû. Vò kia duøng vaät quyù giaù laøm caùi oáng. Ñöùc Phaät daïy: Khoâng ñöôïc duøng vaät quyù giaù ñeå laøm, maø neân duøng xöông, raêng, söøng, thieát, ñoàng, baïch laïp, chì, keõm, truùc, tre, hay caây ñeå laøm. Vò kia khoâng röûa saïch maø ñem caát. Ñöùc Phaät daïy: Khoâng ñöôïc khoâng röûa maø ñem caát. Röûa roài chöa khoâ neân sau ñoù truøng sinh. Ñöùc Phaät daïy: Röûa saïch chöa khoâ khoâng ñöôïc ñem caát. Neân hô cho khoâ roài môùi ñem caát. Baáy giôø, coù Tyø-kheo bò beänh ñau ñaàu, thaày thuoác baûo nhoû thuoác vaøo loã muõi, thuoác khoâng vaøo. Ñöùc Phaät cho pheùp laáy tay xoa treân ñaàu, hoaëc chaø xaùt ngoùn chaân caùi, hay duøng vaùng söõa ñoâng ñaëc treùt vaøo loã muõi. Baáy giôø, coù Tyø-kheo maéc beänh thoáng phong, thaày thuoác baûo xoâng hôi. Ñöùc Phaät cho pheùp duøng hôi ñeå xoâng. Baáy giôø caàn caùi oáng ñoàng ñeå xoâng hôi. Ñöùc Phaät cho pheùp laøm caùi oáng. Vò kia duøng vaät baùu

ñeå laøm. Ñöùc Phaät daïy: Khoâng ñöôïc duøng vaät baùu ñeå laøm. Neân duøng xöông, raêng, söøng, thieát, ñoàng, baïch laïp, chì, keõm hoaëc caây ñeå laøm. Neáu sôï löûa ñoát chaùy, bò hôû hôi, cho pheùp duøng thieát ñeå loùt. Hoaëc sôï oáng ñoàng rôi xuoáng. Ñöùc Phaät cho pheùp laøm caùi ñaõy ñeå ñöïng. Duøng tay caàm khoâng chaët; Ñöùc Phaät cho pheùp laøm caùi daây ñeå coät ñeo treân vai. Vò kia caàn duøng thuoác hoaøn. Ñöùc Phaät cho pheùp cheá. Neáu tay caàm khoâng baûm ñaûm thì neân ñeå trong caùi ñaõy cuûa oáng ñoàng ñeå xoâng. Baáy giôø, coù Tyø-kheo bò muït nhoït, thaày thuoác baûo laøm thuoác ñeå thoa muït nhoït. Ñöùc Phaät daïy cho pheùp laøm. Muït nhoït kia bò cöông muû, neân duøng dao moå ra ñeå thoa thuoác. Töø nay trôû ñi Ñöùc Phaät cho pheùp duøng dao ñeå moå muït nhoït. Muït nhoït bò hoâi thuùi, neân röûa cho saïch baèng nöôùc reã caây, caønh caây, coäng caây, laù, boâng, traùi ñaõ naáu soâi; hoaëc röûa baèng nöôùc tieåu. Baáy giôø, duøng tay kì röûa, bò ñau, neân duøng loâng chim ñeå röûa. Neáu nöôùc thuoác bò chaûy, neân duøng vaät gì ngaên xung quanh. Neáu sôï khoâ, thì duøng daàu thoa ôû treân, laáy caùi gì che laïi. Neáu muït bò thuùi, thì duøng höông thôm ñeå thoa. Baáy giôø, coù Tyø-kheo bò beänh soát reùt, Ñöùc Phaät cho pheùp duøng caùi y daøy ñeå ñaép. Neáu vaãn coøn laïnh, neân duøng caùi ngoïa cuï baèng daï meàn phuû leân treân. Neáu khoâng heát laïnh, thì cho pheùp moät Tyø-kheo cuøng naèm. Coù vò caån thaän sôï khoâng daùm cuøng naèm vôùi Tyø-kheo beänh. Ñöùc Phaät daïy: - Cho pheùp cuøng naèm vôùi Tyø-kheo beänh. Baáy giôø, coù baïch y beänh, ñeán trong Taêng-giaø-lam, Tyø-kheo phaûi

chaêm soùc beänh. Caùc Tyø-kheo baïch Phaät. Ñöùc Phaät daïy: - Cho pheùp. Phöông tieän höôùng daãn hoï khen ngôïi Phaät, Phaùp, Taêng. Vieäc gì caàn giuùp thì giuùp cho hoï. Khi ngöôøi beänh aáy qua ñôøi. Caùc Tyø-kheo e ngaïi khoâng daùm choân, vì Ñöùc Theá Toân coù daïy: Khoâng ñöôïc choân caát ngöôøi baïch y. Caùc Tyøkheo baïch Phaät, Phaät daïy: - Neân vì tònh Taêng-giaø-lam maø choân caát. Baáy giôø, nhoùm saùu Tyø-kheo caïo loâng ba choã. Caùc Tyø-kheo baïch Phaät. Ñöùc Phaät daïy: - Khoâng ñöôïc caïo loâng ba choã. Baáy giôø nhoùm saùu Tyø-kheo cuøng nhau xem loâng haäu moân, xem thöû loâng ai daøi loâng ai ngaén vaø ñaõ thoa thuoác gì? Caùc Tyø-kheo baïch Phaät, Phaät daïy: - Khoâng ñöôïc cuøng nhau xem loâng haäu moân, vaø hoûi ai loâng daøi loâng ngaén, cuøng ñaõ thoa thuoác gì. Baáy giôø, nhoùm saùu Tyø-kheo duøng daàu bô nheåu vaøo ñöôøng ñaïi tieän. Ñöùc Phaät daïy: - Khoâng ñöôïc nheåu. Vò kia nhôø ngöôøi nheåu. Ñöùc Phaät daïy: Khoâng ñöôïc nhôø ngöôøi nheåu. Baáy giôø, coù Tyø-kheo an cö ôû phöông baéc xong, thaân theå gaày coøm, nhan saéc tieàu tuïy, ñeán choã Ñöùc Phaät nôi tònh xaù Kyø-hoaøn, ñaûnh leã saùt chaân, roài ngoài lui qua moät beân, Ñöùc Theá Toân an uûi khaùch Tyø-kheo: - Nôi truù xöù cuûa caùc thaày coù ñöôïc an laïc hay khoâng? Coù hoøa hôïp khoâng? Khoâng vì vaán ñeà khaát thöïc maø vaát vaû chaêng? Khaùch Tyø-kheo thöa: - Truù xöù ñöôïc an laïc; hoøa hôïp khoâng coù tranh caõi. Nöôùc ñoù khoâng coù chaùo, neân khoâng nhaän ñöôïc chaùo, do ñoù khí löïc bò tieàu tuïy. Ñöùc Phaät hoûi: - Nöôùc kia thöôøng aên nhöõng thöùc aên gì? Caùc Tyø-kheo thöa: - Nöôùc kia thöôøng

duøng thöùc aên baèng baùnh. Ñöùc Phaät daïy: - Cho pheùp aên baùnh. Baáy giôø, coù ngöôøi mua ngöïa ôû nöôùc Ba-la-naïi ñeán nöôùc Xaù-veä, muoán laøm cho chuùng Taêng nhöõng baùnh, boät ñaäu,l7l5 löông khoâ, huû ñöïng

l7l5. Ñaäu khöùu . Khöùu: gaïo luùa maïch rang khoâ, hay côm khoâ, hay löông khoâ (Khang hy).

SOÁ l428 - LUAÄT TÖÙ PHAÀN, Phaàn > 952 Xem caùc cht. lieân heä treân.

SOÁ l428 - LUAÄT TÖÙ PHAÀN, Phaàn > 95l

boät,l7l6 ñoà löôøng boät, muoái vaø huû ñöïng muoái; daám vaø bình daám; thuøng goã,l7l7 caùi thìa, caùi vaù, ma cao, cheùn, cuùng goái, cuùng thöùc aên baèng cuû, baèng coïng, baèng laù, baèng hoa, baèng traùi, baèng daàu, baèng meø, baèng ñöôøng caùt ñen, ñoà aên nghieàn naùt. Ñöùc Phaät daïy: - Taát caû thöùc aên treân ñöôïc thoï nhaän. Caùc Tyø-kheo aên nhö vaäy, khoâng bieát chaùo naøy thuoäc veà thöùc aên hay chaúng phaûi thöùc aên,l7l8 ñöôïc thænh hay chaúng phaûi thænh, tuùc thöïc hay chaúng phaûi tuùc thöïc. Phaät daïy: - Neáu laáy coäng coû veõ ngang qua maø khoâng coù daáu laø chaúng phaûi thöùc aên, chaúng phaûi thænh, chaúng phaûi tuùc thöïc. Baáy giôø, Tyø-kheo coù yù nghó: Uoáng nöôùc naáu côm laø thöùc aên hay chaúng phaûi thöùc aên, ñöôïc thænh hay chaúng phaûi thænh, coù tuùc thöïc hay khoâng? Ñöùc Phaät daïy: - Neáu khoâng chen laån côm naùt maø uoáng thì chaúng phaûi thöùc aên, chaúng phaûi thænh, chaúng phaûi tuùc thöïc. Baáy giôø, caùc Tyø-kheo coù yù nghó: Khoâng bieát baùnh laø thöùc aên hay chaúng phaûi thöùc aên, laø thænh hay chaúng phaûi thænh, coù tuùc thöïc hay khoâng? Ñöùc Phaät daïy: - Chaúng phaûi thöùc aên, cho ñeán chaúng phaûi tuùc thöïc. Baáy giôø, nhoùm saùu Tyø-kheo troän thöùc aên vôùi muoái caùch ñeâm.l7l9 Phaät daïy: - Khoâng ñöôïc troän muoái caùch ñeâm vôùi thöùc aên ñeå aên. Baáy giôø, Toân giaû Öu-ba-li ñeå troáng vai beân höõu, quyø goái beân höõu saùt ñaát, chaáp tay baïch Phaät: - Neân uoáng thuoác taän hình thoï vaøo luùc naøo? Ñöùc Phaät daïy toân giaû: - Khoâng ñöôïc duøng tuyø tieän. Maø chæ khi naøo Tyø-kheo coù nhaân duyeân beänh môùi uoáng thuoác taän hình thoï.

Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.